

wroclaw.pl

Gdzie skrzaty niosą graty?

Remont lub porządki w wakacje?
Zobacz, gdzie wywieźć odpady.

str. 5

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 29 (190), 24-30.07.2024

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

str. 10-11

Nie daj się upałowić

Jazda jednośladem bez mandatu? Oto zasady

Za jazdę na hulajnodze w parze lub z bagażem grozi do 3 tys. mandatu, a za prucie rowerem po Rynku do 300 zł. Jak tego uniknąć? Przeczytaj.

str. 8

Od przemocy może boleć i ciało, i dusza

Izabela Pawłowska z MOPS wyjaśnia, czym jest przemoc domowa i gdzie jej ofiary mogą zgłosić się w naszym mieście po odpowiednią pomoc.

str. 9

W kilka tygodni zmienili jego życie

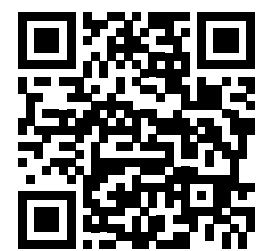
Dzięki specjalnej protezie studentów Politechniki Wrocławskiej, sparaliżowany pan Adam może w końcu samodzielnie przygotowywać posiłki.

str. 13

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Pitlane Summer Bar na dachu Wrocławia

Mamy we Wrocławiu nowe rozrywkowe miejsce! W czwartek (18 lipca) na dachu centrum handlowego Wrocławia otworzył się **Pitlane Summer Bar**. Jego motywem przewodnim są wyścigi Formuły 1. Podobnie jak przy torze kartingowym Pitlane, na dachu zaparkowane są tzw. supercary, które z pewnością zainteresują miłośników sportowych samochodów. Co weekend będą się one zmieniać. Podczas otwarcia można było zobaczyć legendarny bolid Formuły 1 Roberta Kubicy. Przez całe lato będą także organizowane wydarzenia kulturalne w ramach Vertigo Summer Jazz Festival i Vertigo Summer Blues Festival. Planowane są również projekcje klasycznych filmów samochodowych, takich jak „Blues Brothers” czy „Mistrz kierownicy ucieka”.

WROCŁAW TV
Zobacz, co słychać w mieście:

OLEKSANDR POLIAKOVSKY

POGODA

CZW. 25.07	PT. 26.07	SOB. 27.07	ND. 28.07	PN. 29.07	WT. 30.07	ŚR. 31.07
24°C	26°C	30°C	28°C	24°C	26°C	26°C

KARTKA Z KALENDARZA

LIPIEC

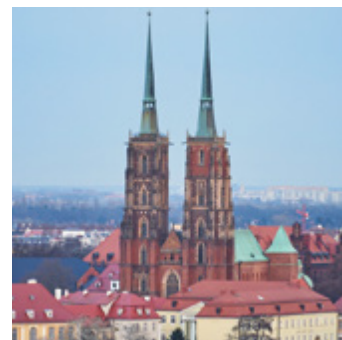
WIKIPEDIA

WIKIPEDIA

GOOGLE MAPS

WIKIPEDIA

WIKIPEDIA

24 lipca 1998

Sejm przyjął reformę administracyjną kraju. 1 stycznia 1999 Wrocław stał się stolicą nowo powstałego województwa dolnośląskiego. Status miast wojewódzkich straciły: Wałbrzych, Jelenia Góra i Legnica.

25 lipca 1800

urodził się Heinrich Göppert – botanik, paleontolog i lekarz, jeden z najśłynniejszych wrocławian XIX w. Nasze miasto zawdzięcza mu Promenadę Staromiejską, ogród botaniczny z muzeum i park Szczytnicki.

27 lipca 1945

rozpoczęto zmienianie nazw ulic we Wrocławiu z niemieckich na polskie. Adolf-Hitler-Straße stała się ulicą **Adama Mickiewicza**, Bismarckstraße ulicą Bolesława Chrobrego, a Matthiasstraße – Generalissimusa Józefa Stalina.

29 lipca 1951

prymas Stefan Wyszyński poświęcił odbudowaną po wojnie archikatedrę św. Jana Chrzciciela. W 1945 roku zniszczeniu uległo 70 proc. budynku. Zrównowane zostały hełmy, dachy i sklepienia głównej nawy.

30 lipca 2017

zakończyły się rozgrywane we Wrocławiu igrzyska sportów nieolimpijskich World Games 2017. Uczestnicy rywalizowali w 33 dyscyplinach sportowych, takich jak: karate, lacrosse, kajak-polo i squash.

Znamy trasę 81. edycji Tour de Pologne

Największy kolarski wyścig w tej części Europy ruszy już 12 sierpnia spod Hali Stulecia we Wrocławiu i zakończy się tydzień później na Błoniach w Krakowie. Do Polski zawita elita światowego kolarstwa, która zagwarantuje sportowe emocje.

Redakcja

Już 12 sierpnia Polska stanie się stolicą kolarskiego świata, gdy rozpocznie się 81. edycja Tour de Pologne UCI World Tour. Jest to jedyna impreza w tej części Europy wchodząca w skład UCI World Tour, czyli „kolarskiej ligi mistrzów”. Dzień wcześniej w Hali Stulecia we Wrocławiu odbędzie się oficjalna prezentacja ekip kolarskich.

Dolnośląski tercet

Pierwsze trzy etapy tegorocznego wyścigu odbędą się na Dolnym Śląsku, z dwoma metami na podjeździe Orlinek w Karpaczu. Na inaugurację kolarze ruszą spod Hali Stulecia, a następnego dnia czeka ich 15-kilometrowa czasówka z Mysłakowic. Ostatni etap w tym województwie odbędzie się na trasie Wałbrzych – Duszniki-Zdrój, gdzie przed rokiem triumfował Rafał Majka. Drugi był Matej Mahorić, a trzeci Michał Kwiatkowski.

Sprinterzy w mieście Szozdy

Środkowa część 81. edycji Tour de Pologne UCI World Tour będzie szansą dla najszybszych zawodników w peletonie na walkę o zwycięstwo. Czwarty etap tegorocznego wyścigu ruszy w Kudowie-Zdrój i zakończy się w Prudniku – rodzinnym mieście

Wyścig Tour de Pologne UCI World Tour to także promocja polskich regionów, które mają wiele do zaoferowania

legendarnego polskiego kolarza Stanisława Szozdy. W swojej karierze legendarny Szozda został 2-krotnie wicemistrzem olimpijskim, sięgnął po pięć medali mistrzostw świata oraz triumfował w Wyścigu Pokoju i Tour de Pologne.

Piąty etap wystartuje i zakończy się w Katowicach, a większość trasy poprowadzi peleton po „Szlaku Orlich Gniazd”. Pamiętajmy, że wyścig Tour de Polo-

gne UCI World Tour to również promocja polskich regionów, które mają wiele do zaoferowania. Po drodze zawodnicy przejadą między innymi przez Jurę Krakowsko-Częstochowską, Mysłowice, Jaworzno, Rabsztyn, Pieskową Skagę czy Ojców.

Małopolski finisz

Dwa ostatnie etapy tegorocznych zmagani odbędą się w Małopolsce. W środę 16 sierpnia kolarze

wystartują z Wadowic i będą się ścigać do linii mety wyznaczonej w BUKOVINA Resort.

Natomiast finałowy etap 81. edycji Tour de Pologne UCI World Tour rozpocznie się na terenie Kopalni Soli „Wieliczka” i zakończy się już tradycyjnie na Błoniach w Krakowie, gdzie poznamy triumfatorów w poszczególnych klasyfikacjach i zwycięzcę klasyfikacji generalnej ORLEN.

ZUS czy OFE? Zdecyduj do 31.07

Tylko do końca lipca można składać oświadczenia dotyczące tego, gdzie będzie trafiać składka emerytalna – na subkonto w ZUS czy do OFE. Taki dokument mogą składać mężczyźni do 55. i kobiety do 50. roku życia. Składka emerytalna wynosi 19,52 proc. wynagrodzenia brutto wraz ze wszystkimi dodatkami pieniężnymi (tzw. podstawa wymiaru). Decyzja dotyczy 2,92 proc. podstawy wymiaru składki emerytalnej. Jeśli ubezpieczony zdecyduje, że te 2,92 proc. ma być przekazywane do OFE, to na jego konto emerytalne trafi 12,22 proc. składki, a 4,38 proc. na subkonto prowadzone przez ZUS. Więcej na: wro.news/zus-ofe.

Deficyt budżetowy miasta: 600 mln zł

Po rozliczeniu budżetu Wrocławia za poprzedni rok okazało się, że wpływy w 2023 roku wyniosły 6,3 mld zł, a wydatki – blisko 7 mld zł. Deficyt budżetowy wyniósł zatem prawie 600 mln zł, a nie 600 mld zł, jak omyłkowo podaliśmy w artykule „Prezydent podsumował rekordowy rok” w nr. 26 (187) biuletynu wroclaw.pl, za co naszych Czytelników przepraszamy.

Znaczniki ToTuPoint

W budynkach Urzędu Miejskiego Wrocławia zamontowano blisko sto znaczników ToTuPoint. To małe urządzenia wiszące najczęściej nad drzwiami. Ułatwiają załatwianie spraw osobom z niepełnosprawnościami, a szczególnie niewidomym. Zasada działania jest prosta. Dzięki bezpłatnej aplikacji na telefon ToTuPoint (do ściągnięcia z GooglePlay lub AppStore) można szybko połączyć się z urządzeniem, które w komunikacji głosowym poinformuje, w jakim budynku lub pomieszczeniu się znajdujemy. Działa to w wielu budynkach urzędu, np. w Sukiennicach, pl. Nowy Targ, ul. Kotlarskiej, Hubskiej.

Teraz elektryka naładujesz w 20 minut

We Wrocławiu pojawiają się nowoczesne ładowarki o mocy 175 kW

Wrocławscy urzędnicy podpisali umowę z przedstawicielami firmy Volvo. Mamy 220 ładowarek, przybędzie kolejnych 80.

Bartosz Chochołowski

Po mieście jeździ 2,7 tys. elektryków, są one też we flocie magistratu i MPK. Do tego niemal 40 tys. zarejestrowanych hybryd. Kierowcy bezemisyjnych samochodów nie płacą za parkowanie i nie stoją w korkach, bo mogą korzystać z buspasów. Liczba miejsc, gdzie można doładować pojazd, przekroczyła już 220. Nic dziwnego, że Wrocław otrzymał tytuł Samorządowego Lidera Elektromobilności w 2023 roku. Miasto nie zwalnia – urzędnicy podpisali właśnie umowę z Volvo

na utworzenie 80 kolejnych stacji ładowania. Z grantu od Volvo na 100 tys. zł powstaną także dwie stacje solarne do ładowania e-rowerów i e-hulajnóg: w parku Grabiszyńskim i przy Promenadzie Krzyckiej w rejonie Strońskiej i Kukuczki.

Wrocław to trzecie już miasto w programie ev City powered by Volvo (po Augustowie i Ełku). Szwedzki koncern samochodowy działa na rzecz elektromobilnej przyszłości, realizując szereg inicjatyw na rzecz zeroemisyjnego transportu i czystego powietrza.

Zazieleniania Wrocławia ciąg dalszy: 1200 drzew

Zbliża się kolejna akcja sadzenia roślin we Wrocławiu. Jesienią młode drzewa i krzewy pojawią się w parkach: Południowym, Grabiszyńskim i Szczytnickim oraz przy ulicach: Sudeckiej, Ślężnej, Ołtaszyńskiej i Legnickiej. Razem Wrocławowi przybędzie około 46 200 roślin, z czego zdecydowana większość to krzewy.

■ Błażej Organisty

Zarząd Zieleni Miejskiej w ciągu kilku tygodni ogłosi przetarg, którego ostatecznym efektem będzie posadzenie 1200 drzew i 45 tys. krzewów na terenie Wrocławia. Wprawdzie zbliża się środek wakacji, ale ZZM myślimi jest już w trochę chłodniejszym okresie i szykuje się na listopad.

Oto przykładowe miejsca nasadzeń:

■ **park i Górka Skarbowców** – 17 drzew: lipa drobnolistna, grab pospolity, olsza czarna, dagleżja zielona, sosna czarna modrzew europejski, grab pospolity;

■ **park Grabiszyński** – 41 drzew: dąb węgierski, sosna czarna, buk pospolity, głóg jednoszyjkowy, dagleżja zielona, grab pospolity, klon polny, czereśnia ptasia, wiśnia wonna, lipa drobnolistna;

■ **park Szczytnicki** – 69 drzew: lipa japońska, cedrzyniec kalifornijski, dąb węgierski, klon kapadocki, kasztanowiec czerwony, buk pospolity, jodła olbrzymia, miłorząb japoński, w tym nasadzenia krzewów w Ogrodzie Japońskim – 96 szt.;

Na początku ubiegłego roku przy ulicach Legnickiej i Lotniczej posadzono niemal tysiąc drzew

■ **park Południowy** – 35 drzew: klon jawor, robinia akacjowa, grab pospolity, lipa drobnolistna, głóg ostrogowy, brzoza papierowa, dagleżja zielona, lipa krymska;

■ **rejon Fosy Miejskiej** – 14 drzew: lipa szerokolistna, klon kapadocki, gledicja trócierniowa, klon zwyczajny;

■ **park Dąbski** – 14 drzew: dąb szypułkowy, buk pospolity;

■ **skwer przy ul. Berenta** – 42 drzewa: wiśnia piłkowana, klon zwyczajny, głóg jednoszyjkowy, świdosiwa, grusza i 1000 krzewów: żylolistek, porzeczka krwista, tamaryszek, lilak, pigwowiec, żarnowiec;

■ **skwer przy pl. Daniłowskiego** – 45 drzew: grab pospolity, leszczyna turecka, jabłoń, klon tatarski i 2300 krzewów: róża, ligustr, lilak pospolity, pęcherznica.

Pozostałe ulice

Obsadzone drzewami będą również ulice: Drzewieckiego, Sudec-

ka, Częstochowska, Szachistów, Zarembowicza, Mikory, Zakopiańska, Osobowicka, Legnicka, Kminkowa przy pętli, Ziębicka, Falzmannna, Ołtaszyńska i Ślężna.

Na tę partię tegorocznego sadzenia zarezerwowanych jest 2,5 mln zł w budżecie miasta.

Czas też na Armii Krajowej

Drzew we Wrocławiu sukcesywnie przybywa. Efekty zazieleniania widzieliśmy ubiegłoroczną jesienią przy ul. Kosmonautów. Wcześniej – wiosną – ponad 900 drzew zostało zasadzonych na ulicach Lotniczej i Legnickiej.

Pasy drogowe to najbardziej niewygodne miejsce do sadzenia drzew w mieście. Trudnością są przede wszystkim sieci podziemne i naziemne. Wyzwaniem jest oczywiście więcej. – Nie tylko chodzi o wspomnianą infrastrukturę, ale także na warunki, z którymi drzewa muszą sobie radzić – wyjaśnia prof. Monika Ziemiańska z UW. Wymagającym przedsięwzięciem będzie więc z pewnością zazielenienie alei Armii Krajowej, wzdłuż której ma wyrosnąć 756 nowych drzew.

➔ **Więcej na stronie wro.news/sadzenie-drzew**

Są jeszcze miejsca w MDK-ach. Zapisz swoje dziecko

Młodzieżowe Domy Kultury mają bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych

Znane są wyniki I etapu rekrutacji do Młodzieżowych Domów Kultury. W tym roku prowadzona była po raz pierwszy w pełni elektronicznie. Zostało jeszcze 1000 wolnych miejsc. Sprawdź, jak zapisać na nie swoje dziecko. II nabór zacznie się 19 sierpnia na rekrutacje.edu.wroclaw.pl.

■ Bartosz Chocholowski

Najchętniej wybierane zajęcia to: malarstwo i techniki plastyczne, ceramika i design oraz Młoda akademia sztuki. Wszystkie w MDK Krzyki przy ul. Powstańców Śląskich.

W tym roku po raz pierwszy zapisy do wrocławskich MDK-ów prowadzone są w pełni elektronicznie. Niezbędne do tego jest posiadanie aktywnego profilu zaufanego. W innym wypadku dokument należy złożyć osobiście. Drugi nabór odbędzie się 19 i 20 sierpnia br. – W etapie uzupełniającym także wybieramy dowolną liczbę zajęć, na które chcemy zapisać dziecko.

Oczywiście spośród tych, na które zostały wolne miejsca. O przyjęciu także decyduje liczba punktów rekrutacyjnych – wyjaśnia Ewa Szczęch z Departamentu Edukacji UMW.

Lista osób zakwalifikowanych po drugim naborze będzie znana 27 sierpnia, a 31 sierpnia – pełna lista osób przyjętych na zajęcia do wrocławskich MDK-ów.

O zapisach decydują punkty rekrutacyjne. Pierwszą grupę kryteriów stanowią tzw. kryteria ustawowe, są to: wielodzietność rodziny kandydata, niepełnosprawność kandydata, rodziców lub rodzeństwa, samotne wychowanie kandydata,

objęcie kandydata pieczęcią zastępczą. Za każde z nich można uzyskać 200 pkt.

Drugą grupę kryteriów stanowią tzw. kryteria miejskie, które można uzyskać m.in. za: udział w zajęciach i warsztatach w placówkach wychowania pozaszkolnego, udział w szkolnych konkursach artystycznych czy np. wolontariat. Zgłoszenie jednocześnie do tej samej placówki dwojga lub więcej dzieci lub zgłoszenie dziecka posiadającego rodzeństwo korzystające z usług MDK także daje punkty. Za każde z powyższych kryteriów kandydat może uzyskać 2 pkt. Dodatkowe punkty daje też program Nasz Wrocław.

Robisz remont w wakacje? Gruz zawieź do PSZOK

Do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) możesz po remoncie przywieźć także: pozostałości farb, płyty MDF, stare drzwi lub niepotrzebne meble. Pod żadnym pozorem nie wyrzucaj ich do domowego śmietnika. Zobacz, gdzie masz najbliższy PSZOK i co jeszcze tam przyjmują.

■ Agata Zięba

Farby i chemia budowlana

We Wrocławiu działają dwa punkty – na Szczepinie i na Prączkach Odrzańskich. W tym roku planowane jest uruchomienie kolejnego przy ul. Szwajcarskiej. Czynne są przez całe wakacje (z wyjątkiem 15 sierpnia):

- PSZOK, ul. Michalczyka 9 – pon. – pt. w godz. 8 – 17, sob. w godz. 8 – 16
- PSZOK, ul. Janowska 51 – pon. – sob. w godz. 7 – 15.

Gruz poremontowy

Niewielką ilość gruzu betonowego, ceglanego, odpadów z ceramiki (terakota, glazura, inne płytki), elementów armatury, kawałków płyt gipsowo-kartonowych, siatki montażowej z klejem i tynkiem należy przywieźć do PSZOK. W punkcie należy wyjąć odpady z worka, a sam worek umieścić we właściwym kontenerze. Gdy gruzu jest więcej – jesteśmy zobowiązani zamówić na swój koszt kontener w firmie specjalizującej się w odbiorze tego typu odpadów.

Stare farby, rozpuszczalniki, lepiszcza, kleje i żywice to kolejna grupa odpadów przyjmowanych w PSZOK. Najlepiej, aby były w oryginalnych opakowaniach wraz z etykietami informującymi o zawartości. Te odpady można też oddać do SZOP-a, czyli Samochodu Zbierającego Odpady Problemowe, który zatrzymuje się na osiedlach Wrocławia dwa razy w miesiącu od poniedziałku do soboty w godzinach popołudniowych. Harmonogram postojów dostępny jest na stronie ekosystem.wroc.pl/segregacja-odpadow/szop1.

Śmieci dużych rozmiarów

Odpady wielkogabarytowe to m.in. stare meble (także ogrodowe), płyty MDF, materace, dywany, drzwi, deski do prasowania, suszarki na pranie można bezproblemowo je wyrzucić do kontenerów gminnych – mapę i terminy ich podstawień znajdziesz na stronie ekosystem.wroc.pl/segregacja-odpadow/odpady-wielkogabarytowe. Kontenery te podsta-

W wakacje często zabieramy się za porządki i remonty. Zobacz, gdzie wywieźć ich pozostałości

wiane są na wniosek zarządców, rad osiedla lub spółdzielni, więc można zgłosić im taką potrzebę. Można też skorzystać z dowolnego gminnego kontenera – wszystkie są ogólnodostępne. Gabaryty można przywozić także do PSZOK.

Elektroodpady

Sprzęt RTV i AGD to kolejna grupa odpadów, którą możemy bezpłat-

nie zostawić w PSZOK. Niewielkich rozmiarów sprzęt elektryczny i elektroniczny możemy też oddać do SZOP-a. Elektroodpadem są kable, ładowarki, a nawet zabawki z elektroniką.

Problemowe? PSZOK!

Wśród odpadów problemowych, które można przywieźć do PSZOK, są też: papa budowlana, styropian

budowlany (czysty i zabrudzony), żarówki i świetlówki. – Tego typu odpadów nie możemy wyrzucać do przydomowych śmietników, zawierają bowiem szkodliwe substancje i mogą stanowić zagrożenie dla środowiska – mówi Aleksandra Palus, rzeczniczka Ekosystemu.

➤ Więcej na stronie Ekosystemu ekosystem.wroc.pl

Darmowa aplikacja pomoże ci zadbać o pupila

Miasto nawiązało współpracę z Fundacją VetApp i bezpłatnie udostępnia mieszkańcom Wrocławia aplikację pomagającą w opiece nad zwierzętami. Jak ją pobrać i co oferuje? Przeczytaj.

■ Redakcja

Porozumienie Urzędu Miejskiego Wrocławia z Fundacją VetApp, dzięki któremu bezpłatnie udostępniono mieszkańcom miasta platformę wspierającą opiekunów zwierząt w pielęgnacji, profilaktyce, prediagnostyce i dietetyce, to pierwszy na świecie tego typu program współpracy.

– Cieszymy się, że możemy wspierać i testować innowacje, które przyczyniają się do poprawy życia naszych mieszkańców i ich czworonożnych towarzyszy. Współpraca z Fundacją VetApp to element realizacji idei Smart City we Wrocławiu. Naszym celem jest dostarczanie nowoczesnych rozwią-

zań, które polepszą jakość życia mieszkańców – wyjaśnia Robert Bednarski, dyrektor ds. Smart City UMW.

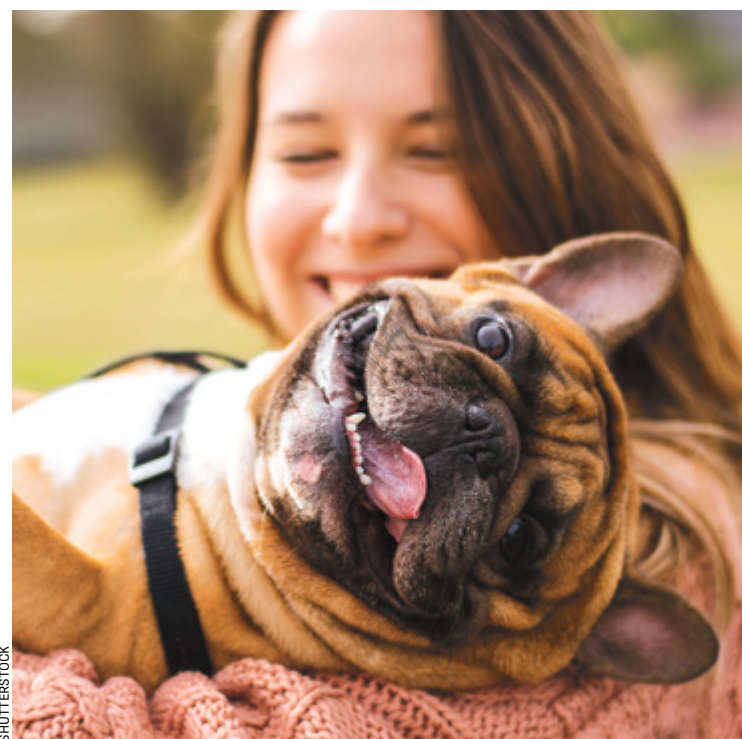
Aplikacja VetApp to platforma, która oferuje dostęp do edukacji i wsparcia dla właścicieli zwierząt

w codziennej pielęgnacji i profilaktyce. Dzięki takim funkcjom jak prediagnoza, która pozwala na sprawdzenie objawów choroby pupila, i zarządzanie zdrowiem czworonoga w ramach pielęgnacji czy dietetyki, stanowi ważną część codziennej opieki nad zwierzętami.

Dołączenie do VetApp jest bardzo proste – wystarczy wejść na stronę www.vetapp.app i założyć konto, ustawiając nazwę użytkownika i hasło oraz podając adres e-mail. Opiekunowie zwierząt mogą skorzystać z darmowej wersji aplikacji VetApp Free, a z kodem VETAPPWRO aplikacja w pakiecie VetApp Premium dostępna będzie do końca września 2024 r.

www.vetapp.app

W aplikacji sprawdzisz dolegliwości pupila i omówisz je z lekarzem

Przystanek „Jędrzejowska” zmienił lokalizację

Pasażerowie autobusów 102, 103, 123 i 245 od wtorku 23 lipca wsiadają i wysiadają w innym miejscu – na ulicy Głównej. Przystanek „Jędrzejowska” o numerze 18512 dla podróży w kierunku centrum wrócił na swoją docelową lokalizację, przed przejazdem kolejowym.

Nowy przystanek dla autobusu 102

Na pętli Kosmonautów od soboty 27 lipca zacznie działać nowy peron przystankowy. Autobusy linii 102 zatrzymać się będą na przystanku „Kosmonautów (Pętla)”, który ma numer 18151. Przystanek będzie obsługiwał pasażerów wysiadających i wsiadających.

Rowerem wzdłuż nasypu

Nowy, kilometrowy odcinek Promenady Krzyckiej czeka na ostatnie odbiory i jeszcze tego lata będziemy mogli nim spacerować czy jeździć rowerami. Chodzi o fragment od Spiskiej do Ślężnej. Promenada wraz z nowym fragmentem umożliwi przejazd lub przejście z Tarnogaju do parku Południowego. Docelowo trakt wieść będzie dalej, aż do ul. Grabiszyńskiej. Ostatni etap zostanie udostępniony za dwa lata. Wtedy promenada liczyć będzie 7,5 km.

Promenada na Kłokoczcach

Na Kłokoczcach wzdłuż malowniczych nabrzeży rzeki Dobrej rozpoczęła się budowa trasy rowerowej. Promenada powstaje w śladzie wyjeżdżonej drogi gruntowej pomiędzy ul. Kłokoczycą a kanałem Kłokoczyckim. Wykonany zostanie zjazd z ul. Kłokoczyckiej na ścieżkę rowerową, która będzie mieć 2,5 metra szerokości i niemal 750 metrów długości. Trakt ma być gotowy na początek listopada br.

Remonty torowisk idą pełną parą

Na długich fragmentach widać już nową, solidną podbudowę betonową i szyny przygotowane do montażu – krajobraz na trzech największych obecnie inwestycjach prowadzonych przez MPK jest podobny. Wszystkie zadania mają się zakończyć do września.

Bartosz Chochółowski

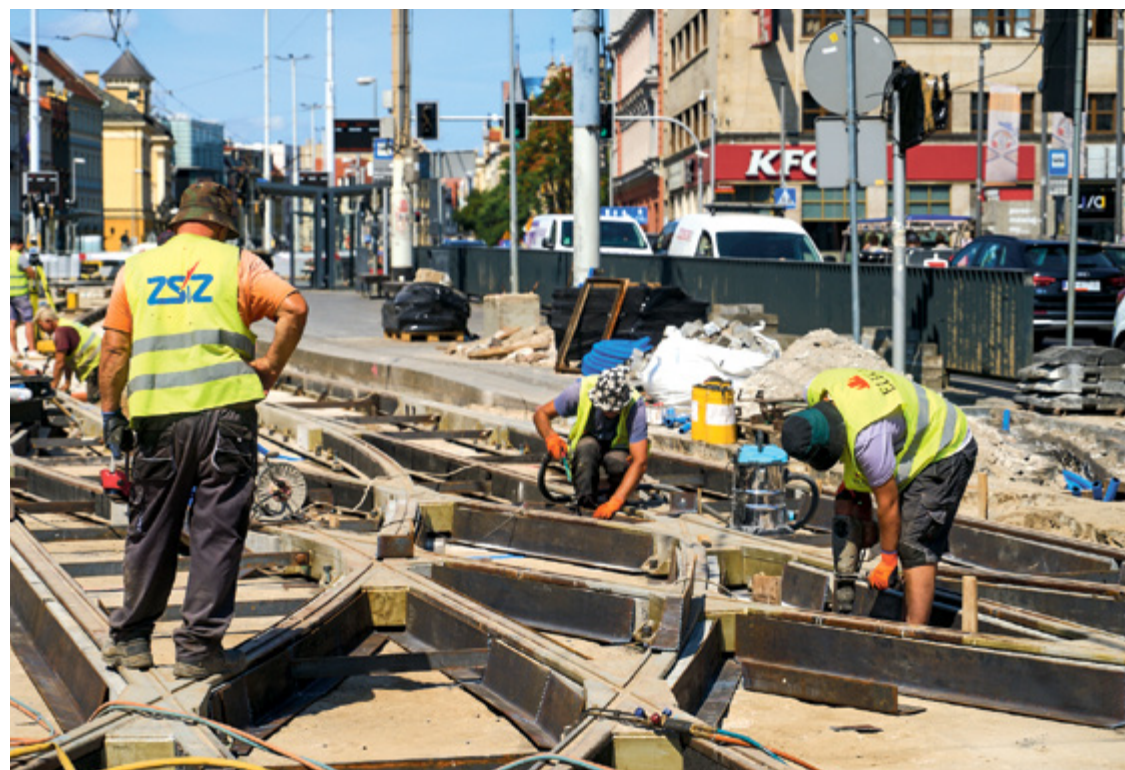
Chwilę po ostatnim szkolnym dzwonku – 22.06 – ekipy budowlane wynajęte przez MPK przystąpiły do remontów.

W trzech miejscach Wrocławia: na Szczytnickiej, Powstańców Śl. i Kazimierza Wielkiego powstają nowe tory, rozjazdy i cała niezbędna infrastruktura.

Remonty MPK – zmiany dla pasażerów i kierowców

Zamknięcie dla ruchu tych torowisk wymusiło objazdy linii tramwajowych. Utrudnienia są też dla kierowców: nieprzejezdna Szczytnicka, zmiany na skrzyżowaniu Powstańców Śl. ze Swobodną i utrudnienia na Kazimierza Wielkiego na wysokości ul. Szewskiej.

Od 20.07 MPK rozpoczęło remont na pl. Grunwaldzkim i wyłączyło

Torowcy pracują nad wymianą torów na ulicy Kazimierza Wielkiego, w pobliżu ul. Widok i Szewskiej

z użytku peron 4. na rondzie Reagana. Sprawdziliśmy, co dzieje się na trzech wielkich budowach w cztery tygodnie po rozpoczęciu prac.

Co robią na Kazimierza Wielkiego?

Tutaj torowcy pracują na wysokości skrzyżowania z ul. Szewską i Widok. Zakres prac obejmuje odcinek od przystanku „Świdnicka”. Wymieniane są również rozjazdy na skrzyżowaniu torowym.

Co na Powstańców Śląskich?

Prace obejmują odcinek od skrzyżowania z ul. Piłsudskiego do ul. Zaolziańskiej. Na samym skrzyżowaniu Piłsudskiego ze Świdnicką MPK wymieniło rozjazdy w latach ubiegłych, teraz zajmuje się torami biegnącymi w kierunku Krzyków.

Co na ul. Szczytnickiej?

Wymiana torowiska obejmuje niemal całą długość ulicy.

Torowcy nie ruszają jedynie krótkiego fragmentu od ul. Wyszyńskiego. Ta inwestycja obejmuje jedynie remont infrastruktury tramwajowej. Metamorfoza całej ulicy jest dopiero w planach. Trwa właśnie przetarg na wyłonienie firmy, która stworzy koncepcję rewitalizacji tego historycznie cennego miejsca.

Wszystkie remonty powinny się skończyć przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego.

Przejeźdź się wodorowym autobusem

MPK Wrocław nowoczesny autobus wodorowy testować będzie do 5 sierpnia. Nesobus to polska marka stworzona przez twórcę Polsatu Zygmunta Solorza.

Bartosz Chochółowski

Spółki powiązane kapitałowo z Solorzem inwestują w zieloną energię, w tym produkcję wodoru i jego dystrybucję, a także w stację tankowania wodoru przy ul. Obornickiej – obok zajezdni autobusowej.

W autobusach wodorowych, takich jak Nesobus, upatrywana jest przyszłość transportu miejskiego. Mają zasięg taki, jak diesle, a są zeroemisyjne. Po-

jazdy wodorowe emitują jedynie parę wodną, czyli taki Nesobus kursujący po wrocławskich ulicach nie jest odpowiedzialny za emisję ani grama szkodliwych substancji.

Do piątku 26 lipca Nesobus w godzinach 14.15–18.30 kursować będzie na linii 143. Wyjeżdża z zajezdni na Kminkową, aby stamtąd o godz. 14.31 pojechać na Sępólno. Z Sępólna rusza o godz. 16.30, aby dotrzeć na Kminkową o godz. 17.58. O godz. 18.17 wyrusza z powrotem do zajezdni.

Zgodnie z wymogami ustawy o elektromobilności do 2028 roku 30 proc. floty

MPK powinny stanowić autobusy bezemisyjne. – Przygotowujemy się na te zmiany, dlatego na bieżąco sprawdzamy pojazdy wpisujące się we wskazane wymogi ochrony środowiska – mówi prezes MPK Witold Woźny.

Tak wygląda wodorowy Nesobus, który kursuje po wrocławskich ulicach

WRO inwestycje w finale konkursu budowlanego

W tym roku do finału ogólnopolskiego konkursu „Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku” zakwalifikowały się 93 inwestycje, w tym 6 z Wrocławia. Wyniki zostaną ogłoszone we wrześniu bieżącego roku podczas uroczystej gali. Zobacz, które inwestycje zakończone w 2023 roku powalczą o laur zwycięstwa.

I Mirosława Kuczkowska

Jury konkursu oceni projekty pod kątem ich jakości architektonicznej, funkcjonalności, nowoczesności technologicznej i estetyki.

Przebudowa tarasu widokowego w Sky Tower

Dzięki tej modernizacji powiększono powierzchnię tarasu z 250 do 600 mkw., wprowadzono multimedialne animacje 3D, które towarzyszą podróży na 49. piętro, zaaranżowano nowoczesne i komfortowe przestrzenie dla odwiedzających oraz otworzono zewnętrzny taras.

Hotel Grand

Projekt obejmował odtworzenie kształtu dachu w formie sprzed wojny, nawiązujący do dachu kamienicy przy ul. Gwarnej 21. Charakteryzuje się on spadkiem powyżej 45 stopni z układem kalenicowym w częściach budynku przy ulicach Piłsudskiego, Kołłątaja i Gwarnej przy równoczesnym zastosowaniu dachu płaskiego w głębi budynku. Takie rozwiązanie odpowiada układowi i formie większości dachów historycznych budynków, nawiązujący do stanu historycznego sprzed zniszczeń wojennych i powojennych).

Nowe mosty Chrobrego

Nowe mosty Chrobrego wpisują się w zabytkową architekturę Wrocławskiej Wielkiej Wyspy i pobliskie tereny zielone (park Szczytnicki). Są konstrukcją stalowo-betonową z przęsłami o konstrukcji łukowej. Łącznie mają ok. 186 m długości i połączyły Wielką Wyspę ze Swojczykami i dalej z gminą Czernica.

Dom Opieki Wytchnieniowej „Kokoszka”

Fundacja Wrocławskie Hospicjum dla Dzieci uruchomiła Dom Opieki Wytchnieniowej „Kokoszka” w październiku 2023 roku. Placówka świadczy całkowicie nieodpłatną opiekę wyręczającą nad dziećmi terminalnie, przewlekłe chorymi i z niepełnosprawnościami. Budynek ma powierzchnię 1500 mkw. i spełnia euro-

Odrestaurowana elewacja Hotelu Grand przy ul. Piłsudskiego przykuwa uwagę pieczołowicie odwzorowanymi detalami architektonicznymi

pejskie standardy budowlane. W tworzeniu przestrzeni pracowało przez cztery lata ponad 300 osób, w tym studenci i wykładowcy Akademii Sztuk Pięknych.

Budowa Osiedla Rodzinnego Maślice etap III

Pięć dwupiętrowych budynków z 1-, 2-, 3- i 4-pokojowymi mieszkaniami o pow. od 25 do 110 mkw. Łącznie 218 lokali mieszkalnych. Każde z mieszkań ma przestronny balkon, a większość zlokalizowanych na parterze – tarasy z ogródkami. Na ostatniej kondygnacji zaprojektowano mieszkania z antresolami. Cichobieżne windy dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Remont budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Kościuszki 124

Budynek wzniesiony 150 lat temu wchodził w skład kompleksu fa-

brycznego. Obecnie pełni funkcję budynku mieszkalnego. Ma cztery kondygnacje z 9 lokalami mieszkalnymi i jednym użytkowym. Prace remontowe prowadzone były w trzech etapach, które obejmowały: remont klatki schodowej, likwidację wspólnych toalet, remont instalacji i wentylacji, zmianę systemu ogrzewania na centralne, remont dachu i piwnic, przebudowę bramy wjazdowej i zmianę jej funkcji, ocieplenie i w końcu kompleksowy remont elewacji podwórzowej i frontowej wraz z odtworzeniem jej historycznych, architektonicznych elementów.

Szczególnie ważnym elementem jest elewacja. Została ona tak oczyszczona, że odsłonięto pierwszą warstwę kolorystyczną fasady, ukazując jej pierwotny jasnoturkusowy kolor.

Wykonawca odtworzył też detale na elewacji: płaskorzeźby główek i inne dekory.

Rozstrzygnięcie konkursu

Jury – reprezentanci Ministerstwa Rozwoju i Technologii, Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, Dyrektora Instytutu Badawczego Dróg i Mostów, urzędów marszałkowskich i uczelni wyższych, w tym Politechniki Wrocławskiej – ocenia inwestycje pod kątem:

- poziomu rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych,
- funkcjonalności modernizowanych i przebudowywanych obiektów i budowli,
- poziomu zachowania architektury budynków, budowli

i innych elementów zabytkowych,

- nowoczesności stosowanej technologii,
- stosowania nowej techniki w realizacji i w procesach technologicznych,
- jakości stosowanych materiałów (trwałość, estetyka),
- poziomu nowoczesności, efektywności procesów technologicznych,
- uzyskania efektów ekologicznych (dotyczy obiektów ochrony środowiska),
- dostosowania obiektów dla wszystkich – projektowanie uniwersalne.

Taras widokowy w Sky Tower

Dom Opieki Wytchnieniowej „Kokoszka” powstał przy Sołtysowickiej 58

Sprawdź, jak jeździć jednośladem po mieście

Straż Miejska Wrocławia sprawdza, jak do przepisów ruchu drogowego stosują się jeżdżący po centrum miasta rowerami i hulajnogami. W trakcie 140 kontroli wystawiono 25 mandatów i pouczone 54 kierujących. A mandat może kosztować nas nawet 3 tys. zł! Zobacz, za co można go dostać i sprawdź zasady poruszania się na jednośladach.

Agata Zięba

Każda osoba, która ukończyła 18 lat, może jeździć rowerem lub hulajnogą bez karty rowerowej bądź prawa jazdy. Nie zwalnia to jednak ze znajomości przepisów drogowych. Prawo o ruchu drogowym obowiązuje nie tylko kierowców, ale też rowerzystów, a nawet pieszych. Poznaj najważniejsze zasady.

Którędy jechać?

Rowerzyści powinni korzystać z drogi dla rowerów, pasa ruchu dla rowerów lub ścieżki pieszo-rowerowej, jeśli są poprowadzone w kierunku, w którym jadą lub zamierzają skręcić. Gdy takich nie ma, mogą jechać poboczem drogi, minimum 1 m od prawej krawędzi jezdni. Każdy manewr powinni wyraźnie zakomunikować, wystawiając rękę. To bardzo ważne dla innych uczestników ruchu.

A jak jest z jazdą po chodniku? Zgodnie z prawem jazda rowerem po chodniku możliwa jest tylko w trzech przypadkach:

- gdy osoba dorosła, jadąca na rowerze, opiekuje się dzieckiem do lat 10, poruszającym się na własnym jednośladzie,
- gdy są bardzo złe warunki pogodowe (np. ulewny deszcz),
- gdy wzdłuż jezdni, na której obowiązuje prędkość powyżej 50 km/h, nie ma drogi dla rowerów ani pasa ruchu dla

Jazda w kasku nie jest w Polsce obowiązkowa, ale warto go nosić, by chronić głowę podczas upadku

rowerów, a chodnik ma minimum 2 m szerokości.

W każdym z tych przypadków rowerzysta ma obowiązek ustępować miejsca pieszym i nie jechać zbyt szybko, czyli najlepiej w średnim tempie poruszania się piechura.

A co z prędkością?

Generalnie rowerzyści muszą przestrzegać tych samych przepisów, co kierowcy innych pojazdów, a więc: na jezdni i drodze dla rowerów obowiązuje ogra-

niczenie prędkości do 20 km/h w strefie zamieszkania i do 50 km/h w obszarze zabudowanym (chyba że znaki nakazują inną prędkość).

W strefach uspokojonego ruchu rowerzyści poruszają się na zasadach ogólnych, czyli jezdnią wraz z innymi pojazdami. Najważniejsze, aby pamiętać o odpowiedniej prędkości i o tym, że wszystkie skrzyżowania w strefie są równorzędne. Obowiązuje na nich reguła prawej ręki, tj. pojazd z prawej strony ma pierwszeństwo.

Hulajnogą jak?

W przypadku hulajnóg elektrycznych z chodnika można korzystać, gdy na jezdni obowiązuje prędkość powyżej 30 km/h i nie ma drogi dla rowerów ani pasa ruchu dla rowerów. Jadący na hulajnodze także musi ustępować miejsca pieszym i jechać z maksymalną prędkością 20 km/h. I pod żadnym pozorem nie może przewozić na hulajnodze pasażera ani bagażu. Grozi za to mandat do 3 tys. zł!

Rowerem czy hulajnogą nie można także przejeżdżać przez przejście dla pieszych. Przed pasami należy zsiąść z pojazdu i przeprowadzić go na drugą stronę. Przejechać przez jezdnię można tylko w sytuacji, gdy jest wydzielony i oznakowany przejazd dla rowerów. Za przejazd wzdłuż po przejściu grozi mandat do 100 zł.

Po Rynku można?

Po wrocławskim Rynku można jeździć rowerem lub hulajnogą. Należy jednak pamiętać o tym, że jest to strefa, w której ruch rowerowy jest połączony z ruchem pieszym, a ten ma w tym miejscu priorytet. Zatem, jadąc po Rynku należy dostosować prędkość pojazdu do natężenia pieszych i ustępować im miejsca. Straż Miejska Wrocławia kontroluje właśnie te zachowania. Za ich nieprzestrzeganie wystawia mandaty do 300 zł.

Sprawdź wyposażenie

Aby nie narażać się na mandat, warto sprawdzić, czy jednoślad wyposażony jest w następujące elementy:

- przynajmniej jeden sprawnie działający hamulec,
- lampkę barwy białej lub żółtej z przodu,
- lampkę barwy czerwonej z tyłu,
- odbłask barwy białej z tyłu,
- odbłask barwy czerwonej z przodu.

MPK szuka pracowników

Od zawsze marzyłeś prowadzić tramwaj albo autobus? MPK Wrocław szuka kierowców i motorniczych. Kandydat uprawnienia może zdobyć podczas szkoleń.

Redakcja

Skończyłeś 21 lat i masz prawo jazdy kategorii B, a chciałbyś zdobyć D? Albo masz już D, ale nie masz kwalifikacji na przewóz osób? Jeśli zgłosisz się na kurs do MPK Wrocław, będziesz mógł to zmienić.

Wynagrodzenie na start to 7 tys. brutto. MPK oferuje także:

- opiekę doświadczonego pracownika w pierwszych dniach pracy,
 - dofinansowanie do wczasów i wsparcie przed świętami,
 - pożyczki na preferencyjnych warunkach,
 - bilet na komunikację miejską,
 - bezpłatne zajęcia sportowe i kartę Multisport,
 - bilety na wydarzenia kulturalne i sportowe.
- Oferta jest skierowana do osób obu płci, dotyczy też cudzoziemców. Warunkiem jest jednak znajomość języka polskiego na poziomie komunikatywnym.
- Więcej szczegółów na: mpk.wroc.pl/kariera lub pod numerami telefonów: 71 308 52 23 i 71 308 52 25.

Przemoc domowa: zgłoś się po pomoc lub sam pomóż

Do kogo się zwrócić, jeśli doświadczamy przemocy domowej albo jesteśmy jej świadkami? Kogo może dotyczyć ten problem i czy chodzi tylko o bicie? Czym jest plan bezpieczeństwa? Z Izabelą Pawłowską z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu rozmawia o tym Beata Turska.

Izabela Pawłowska

przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej we Wrocławiu

Kogo dotyczy przemoc domowa?

To szalenie demokratyczne zjawisko: do przemocy domowej dochodzi we wszystkich środowiskach, niezależnie od sytuacji materialnej rodziny czy jej statusu społecznego. Zdarza się, że sprawca wykonuje zawód zaufania publicznego i cieszy się powszechnym szacunkiem, a w domu znęca się nad bliskimi, choć niekiedy robi to w białych rękawiczkach. Taka rodzina może sprawiać wrażenie idealnej: on jest miły i sąsiedzi go uwielbiają, ona nie wygląda na załężniłą szarą myszkę, dzieci grzecznie mówią „dzień dobry”. Dopiero gdy dochodzi do jakiejś tragedii, wszyscy przeżywają szok.

Czy przemoc domowa to tylko bicie?

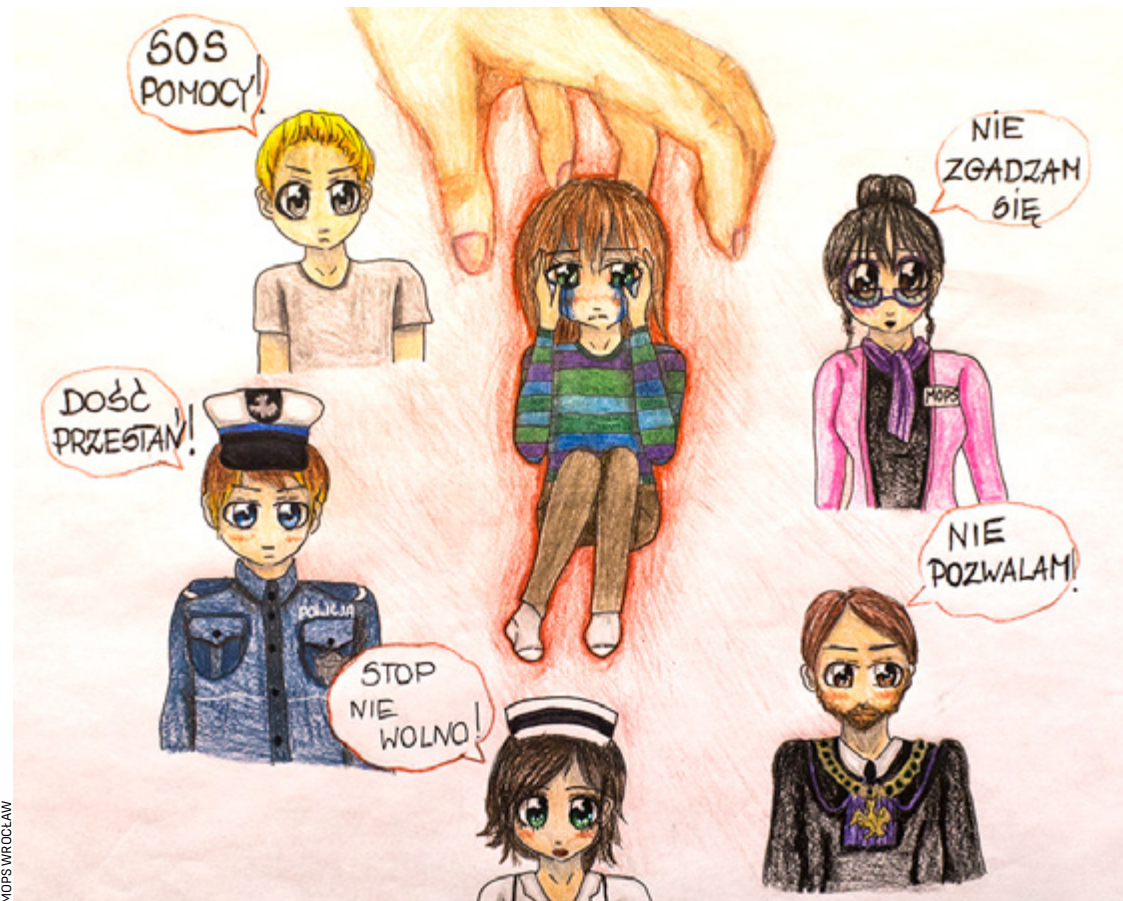
Absolutnie nie. Może przybierać wiele różnych form. W naszej pracy najczęściej spotykamy się z przemocą psychiczną, która także może mieć różne oblicza. Chodzi o urządzanie awantur, wyszydzanie, obrażanie, poniżanie, zastraszanie, odbieranie poczucia własnej wartości, odcinanie od przyjaciół i znajomych.

A na czym polega przemoc ekonomiczna?

Mówimy o niej np. wtedy, gdy sprawca pozbawia ofiarę środków do życia albo rozlicza ją z każdego grosza, choć wcześniej umówił się z nią, że on idzie do pracy, a ona zajmuje się domem. Może chodzić także o uniemożliwianie jej podjęcia pracy, odmowę łożenia na utrzymanie dziecka czy nawet sytuację, gdy dorosły, zdolny do pracy człowiek „wisi” na emeryturze albo rencie rodzica.

Kto najczęściej jest sprawcą, a kto ofiarą?

Ze statystyk wynika, że sprawcami częściej są mężczyźni, a pokrzywdzonymi kobiety, ale bywa też odwrotnie. Ofiarami (i tylko ofiarami)

Rysunek, który był bazą do plakatu kampanii Wrocław bez przemocy. W 2023 r. MOPS objął swoimi działaniami 2350 wrocławskich rodzin i udzielił pomocy 4223 osobom, które doznały przemocy

są także dzieci. Warto mieć świadomość, że każdy z nas, niezależnie od poci, zawodu może stać się ofiarą jakiejś formy przemocy. Każdy z nas może także którąś z nich wobec kogoś stosować, niekoniecznie zdając sobie z tego sprawę.

Jak to możliwe?

Nie zawsze rozumiemy na przykład, że zaniedbywanie członka rodziny, np. dziecka albo osoby starszej, to także forma przemocy. Jeszcze trudniej zrozumieć, że przemocą może być również nadopiekuńczość. Nieustannie kontrolowane, wyręczane, chronione i na wszelkie sposoby wspomagane dziecko uczy się bezradności i coraz bardziej uzależnia od opiekuna.

Pani zespół zajmuje się każdą z tych form przemocy?

Tak, o ile chodzi o przemoc domową, a nie np. przemoc w szkole czy miejscu pracy, którą zajmują się inne instytucje. Reagujemy także na zgłoszenia świadków, bo osoby,

wobec których stosuje się przemoc, nie zawsze proszą o pomoc.

Dlaczego tego nie robią?

Z wielu powodów. Niektóre z nich uważają, że zasługują na to, co je spotyka, co nie jest prawdą, bo za przemoc ZAWSZE odpowiada ten, kto ją stosuje. Inne wstydzą się, uważają, że każdy musi nieść swój krzyż albo wciąż jeszcze mają nadzieję, że on/ona się zmieni. Bywa i tak, że ktoś, kto doznaje przemocy, woli stare, dobrze znane zło od wielkiej niewiadomej, która może nastąpić po powiedzeniu mu „stop!”.

Jak można przekonać takie osoby?

Każdy człowiek zasługuje na szacunek i poczucie bezpieczeństwa, każdy ma prawo do nietykalności i podejmowania własnych decyzji. Czasem niełatwo to zrozumieć bez pomocy z zewnątrz: osoby, które od lat są źle traktowane, mogą nie wierzyć (a w przypadku dzie-

ci w ogóle o tym nie wiedzieć), że zasługują na lepszy los. Często też brak im wiary w to, że mogą mieć wpływ na własne życie.

Co powinna zrobić ofiara przemocy domowej, gdy zaczyna dziać się coś złego?

Jeśli jej życie lub zdrowie jest zagrożone, trzeba natychmiast dzwonić pod numer 112. Dotyczy to także świadków przemocy. Warto także skontaktować się z naszym zespołem. Urządujemy przy ul. Rydygiera 43A od poniedziałku do piątku w godz. 7.30–15.30, ale można także do nas zadzwonić pod numer: 71 782 35 91 albo napisać na adres: zesp.ol.interdyscyplinary@mops.wroclaw.pl. Przyjmujemy zgłoszenie i podejmujemy działania, które są potrzebne w danej sytuacji. Istnieje także całodobowy ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – 800 120 002. Więcej informacji o tym, gdzie szukać pomocy (m.in. o działaniach organizacji pozarządowych) można znaleźć na stronie www.wroclaw.pl/bez-przemocy/gdzie-szukac-pomocy.

Na jakie wsparcie może liczyć ktoś, kto jest bity albo poniżany?

Wszystko zależy od sytuacji. W przypadku zagrożenia życia lub

zdrowia może schronić się w ośrodku interwencyjnym, a potem wspólnie z nami ustalić, co dalej. W grę wchodzi pomoc medyczna, psychologiczna, wszczęcie procedury Niebieskiej Karty, zasiłek, pomoc rzeczowa, udział w różnych programach, konsultacje z prawnikami. Osoba pokrzywdzona przemocą może się np. dowiedzieć, że ma prawo wnioskować o zobowiązanie sprawcy do opuszczenia mieszkania i zakaz zbliżania się do niej. Możliwości jest wiele, a my jesteśmy po to, by je wskazać. Motywujemy, pomagamy rozwiązywać problemy, zachęcamy do udziału w projektach, które wzmacniają poczucie sprawstwa i własnej wartości. Podpowiadamy też, jak przygotować plan bezpieczeństwa.

Czym jest taki plan?

Chodzi o to, by osoba doznająca przemocy, wiedziała, co robić w razie kolejnego ataku. By miała pod ręką ważne numery telefonów, dokumenty, leki, telefon, klucze, bieliznę, słowem to, co najważniejsze. I żeby zadbała o swoje bezpieczeństwo, np. umówiła się z sąsiadami, na jaki sygnał powinni wezwać policję. Szczegóły można znaleźć na naszej stronie internetowej: www.wroclaw.pl/bez-przemocy/doswiadczam-przemocy.

Pracujecie także ze sprawcami przemocy. Dlaczego poświęcać im czas?

Zdarza się, że sprawcy nie zdają sobie sprawy z tego, że krzywdzą bliskich. Często robią to dlatego, że sami byli ofiarami przemocy i nie wiedzą, że można żyć inaczej, inaczej rozwiązywać konflikty, nauczyć się panowania nad sobą. Takim osobom także można pomóc, o ile będą chciały nad sobą pracować.

Gdzie po pomoc?

- w sytuacji zagrożenia tel. 112
- bezpłatny ogólnopolski całodobowy telefon dla ofiar przemocy w rodzinie 800 120 002
- MOPS Wrocław tel. 717 823 591, e-mail: zesp.ol.interdyscyplinary@mops.wroclaw.pl (pon.-pt. w godz. 7.30–15.30)

JAK CHRONIĆ SIĘ PRZED SŁOŃCEM?

■ Unikaj przebywania na słońcu w godz. 11–15; szczególnie dotyczy to niemowląt i dzieci do 3. roku życia – je trzeba chronić przed bezpośrednią ekspozycją na światło słoneczne stale.

■ Wybieraj kosmetyki, które mają ochronę przeciw promieniowaniu UVB i UVA.

■ Smarując twarz stosuj filtr SPF 30 – to może zapobiec przedwczesnemu powstawaniu zmarszczek.

■ Kosmetyki z filtrami ochronnymi nakładaj na skórę najpóźniej 20 minut przed wyjściem na słońce; nie zapominać o szyi, uszach i ustach – smaruj je grubą warstwą.

■ Jeśli zażywasz leki na stałe, zapytaj lekarza, czy nie są to fotoczułające – jeśli tak, zrezygnuj z opalania.

■ Obserwuj swoją skórę (i skórę dzieci), a zwłaszcza ciemne znamiona; jeśli zauważysz zmianę zabarwienia, zgłoś się do lekarza. Najlepiej, aby profilaktycznie raz w roku sprawdzić znamiona i zmiany skórne u dermatologa. Czerniak złośliwy skóry jest niebezpiecznym nowotworem, ale wyleczalnym we wczesnym stadium jego rozwoju.

■ Chroni głowę kapeluszem lub czapką, a oczy – okularami przeciwsłonecznymi z filtrami UV (od 1 do 4) i filtrami polaryzacyjnymi.

■ Dobór bezpiecznych dla naszych oczu okularów powinniśmy skonsultować u optyka. Nie zawsze naklejki: „UV 400”, „CE” gwarantują deklarowaną jakość i bezpieczeństwo zdrowotne. Brak prawidłowego zabezpieczenia oczu podczas przebywania na słońcu może spowodować ostre zapalenie spojówki czy rogówki, a nawet oparzenia plamki żółtej, które może doprowadzić do ślepoty.

Porady opracowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie

GORĄCO? RADY DLA OCHŁODY

Lato w pełni! Zbyt wysoka temperatura jest niebezpieczna dla zdrowia każdego człowieka, bez względu na jego wiek. Jednak negatywne skutki upałów najbardziej odczuwają dzieci i seniorzy. Jak sobie radzić, gdy żar leje się z nieba? O czym należy pamiętać?

Paulina Falkiewicz

Po pierwsze: nakrycie głowy. Po drugie: przeciwsłoneczne okulary. Po trzecie: woda. I po czwarte: nałożony odpowiednio wcześniej krem z filtrem. Te zasady dotyczą zarówno dzieci, jak i dorosłych latem, ale to dzieci są szczególnie wrażliwe na działanie środowiskowych czynników zewnętrznych, takich jak nadmierna temperatura, wysoka wilgotność i wiatr.

Uwaga na dzieci

– Małe dzieci i niemowlęta posiadają najmniej mechanizmów kompensujących działania tych czynników i w tej grupie często może dochodzić do poważnych dysfunkcji stanu zdrowia – tłumaczy dr n. med. Tomasz Pytrus, kierownik Kliniki Pediatrii, Gastroenterologii i Żywienia Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu. – Obecnie w okresie lata, kiedy temperatury przekraczają 30 st. C w dzień, a w nocy nie spadają poniżej 20 st. C

działanie temperatury na organizm dziecka jest szczególnie uciążliwe i może być niebezpieczne dla jego zdrowia i życia – dodaje doktor.

Zarówno u dzieci, jak i dorosłych bardzo ważne jest regularne spożywanie odpowiedniej ilości płynów. Najlepiej wody lub roztworów izotonicznych u nastolatków. To nie wszystko, warto też pamiętać w tym czasie o odpowiedniej diecie.

– W tym trudnych okresie ważna jest także lekkostrawna dieta, bogata w warzywa, owoce i składniki mineralne, która odpowiednio zbilansowana może stanowić dodatkowe uzupełnienie niedoborów elektrolitowych. Nie zaleca się pokarmów ciężkostrawnych, bogatych w tłuszcz zwierzęcy i wysoko przetworzonych posiłków typu fast food – przestrzega dr Pytrus.

Nawet na chwilę nie zostawiaj dziecka ani zwierzęcia w zamkniętym aucie. Pomieszczenia, w których przebywają dzieci należy wietrzyć

Maks z siostrą Helą latem zawsze mają butelkę wody ze sobą, gdy idą na podwórkę. - Teraz będę zabierał mój bidon, który wygrałem w biuletynowej krzyżówce - mówi dumny prawie 7-latek. Krzyżówkę rozwiązuje z mamą, ale to on wpisuje litery

tować ich jak wanny albo basenu. Dlaczego? Jest co najmniej kilka powodów. – Woda w fontannie krąży w obiegu zamkniętym, co jest rozwiązaniem ekologicznym (pozwala oszczędzać wodę), jednak sprzyja namnażaniu grzybów i bakterii – tłumaczy Ewa Mazur z Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu. Woda w fontannach nie jest przeznaczona do picia ani kąpiel, a więc nie jest regularnie badana i może być w niej wszystko: środki chemiczne, grzyby, bakterie, wirusy, pleśnie, śmieci itp.

Adelka jak inne dzieci chętnie korzysta ze zraszacza w Rynku

Bardzo popularna fontanna „Zdrój” na placu Gołębi ma 222 dysze, które także wyrzucają wodę pod dużym ciśnieniem, co może doprowadzić do obrażeń ciała, szczególnie w przypadku malutkich dzieci. Jest tam także bardzo ślisko, a to oznacza ryzyko upadku i rozbicia głowy o kamienny brzeg albo szklane elementy.

MAPA ZDROJÓW WE WROCŁAWIU

ZDROJE

1. pl. Dominikański
2. ul. Otawska (róg ul. Świdnickiej)
3. pl. Solny
4. pl. Teatralny
5. Wyspa Słodowa
6. Park Stanisława Tołpy
7. Hydropolis (ul. Na Grobli)
8. Hala Stulecia (przy parkingu)

KURTINY WODNE

9. Skwer Steinmetza (ul. Mickiewicza)
10. Rynek Psiego Pola
11. pl. Nowy Targ
12. Rynek Ratusz 1 (krasnal)
13. Rynek Ratusz 16-19 (krasnal)

w okresach, kiedy temperatura zewnętrzna spada, a izolować w okresie największego nasłonecznienia. Urządzenia klimatyzacyjne przenoszące ciepło z wnętrza do zewnątrz mogą być rozwiązaniem w okresie upałów.

Ryzyko udarów

Upały nie są obojętne dla naszego organizmu. Badania naukowców udowodniły, że skrajnie wysokie temperatury

zwiększają ryzyko udarów i są niebezpieczne dla wielu osób.

– Wysoka temperatura jest niekorzystna dla nas wszystkich, a szczególnie dla pacjentów z chorobami układu sercowo-naczyniowego. Większość stosuje leki obniżające ciśnienie krwi, regulujące pracę serca. Mówimy tu głównie o chorych po zawale mięśnia sercowego, z nadciśnieniem tętniczym, z niewydolnością serca, z chorobą wieńcową – wylicza dr n. med. Piotr Gajewski, kardiolog z Instytutu Chorób Serca USK we Wrocławiu. – Szybsza akcja serca wywołana wysoką temperaturą może okazać się groźna, a nawet zabójcza. Ważne jest, aby nie bagatelizować objawów, takich jak bóle i zawroty głowy czy nagłe osłabienie. W takich sytuacjach należy jak najszybciej, jeżeli mamy taką możliwość, udać się do lekarza rodzinnego. Jeśli znajdujemy się w obcym miejscu, na ulicy, to należy wezwać pogotowie – tłumaczy doktor.

Groźne dla seniorów

Wysokie temperatury mogą zaburzać pracę układu odpornościowego. Najbardziej narażone jest zdrowie osób starszych, które często są obciążone wieloma innymi chorobami. Niestety, jak mówią lekarze, seniorzy popełniają często dwa podstawowe błędy:

- wychodzą z domu w porach najwyższych temperatur, najczęściej są to działkowcy,
- osoby starsze często nie odczuwają pragnienia i mało piją wody, a podczas upałów należy wypić 3 l wody dziennie i jest to absolutne minimum

I najważniejsze – trzeba unikać słońca. Najbardziej niebezpieczna jest ekspozycja między godz. 11 a 16. Dlaczego?

– Ochrona przeciwsłoneczna jest niezbędna. Słońce, nie da się ukryć, wspaniale polepsza na-

strój. Ono też powoduje, że w skórze wytwarza się witamina D, ale trzeba pamiętać – słońce przynosi bardzo wiele szkód. Już jedno oparzenie zwiększa ryzyko chorób nowotworowych. Dlatego niezwykle ważne jest stosowanie fotoprotekcji, która polega na nakładaniu kremów z filtrem, odzieży ochronnej, odpowiedniego nakrycia głowy, a także okularów protekcyjnych – tłumaczy dr hab. Alina Jankowska-Konsur z Uniwersyteckiego Centrum Dermatologii Ogólnej i Onkologicznej UMW.

Fontanna to nie wanna

Na wrocławskich placach, skwerach i w parkach znajduje się 20 miejskich fontann. Każda z nich jest niczym naturalny klimatyzator: pływająca w niej woda nawilża powietrze w najbliższym otoczeniu i schładza je nawet o od 5 do 8 stopni C. Nie wolno jednak trak-

Trochę wody dla ochłody

W sezonie letnim kąpieliska i baseny we Wrocławiu przeżywają prawdziwe oblężenie. Dużą popularnością cieszą się basen Orbita, kąpieliska Morskie Oko i Glinianki:

- basen zewnętrzny Aquapark Wrocław, ul. Borowska
- basen zewnętrzny w Aquaparku na Brochowie, ul. Polna
- Aquapark Zakrzów, ul. Wilanowska
- kąpielisko Orbita przy ul. Wejherowskiej
- kąpielisko Morskie Oko przy ul. Chopina 27
- kąpielisko Glinianki – ul. Kosmonautów.

► Pełna lista kąpielisk i basenów we Wrocławiu i okolicach z cenami: wro.news/baseny-kapieliska

10 SPOSOBÓW NA UPĄŁ W MIEŚCIE

■ Śledź ostrzeżenia Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. W ten sposób łatwiej zaplanujesz godziny pracy na działce czy wizytę na placu zabaw.

■ Przygotuj mieszkanie. Wieczorem, gdy robi się chłodniej, gruntownie wietrz mieszkanie, a w ciągu dnia szczelnie zasłaniaj okna, w które świeci słońce.

■ Idź na basen albo kąpielisko. Żeby wejść na niektóre z nich, np. baseny wrocławskiego Aquaparku, trzeba kupić bilet, ale nie brakuje także kąpielisk bezpłatnych, np. na Pawłowicach, przy ul. Królewieckiej i Harcerskiej.

■ Poszukaj cienia w parku. Wśród drzew temperatura jest niższa niż na rozpalonym przez słońce placu.

■ Ochłódź się przy fontannie. Kąpiel w fontannach jest zabroniona, ale unosząca się przy nich chłodna mgiełka także przynosi ulgę.

■ Skorzystaj ze zraszacza. Kurtyna z krasnałem znajduje się na rynku między pomnikami Fredry a Sukienicami. Kolejną można znaleźć po drugiej stronie Rynku.

■ Poszukaj chłodu w wirydarzu albo ogrodzie. Ulubiony park ma każdy z nas, ale warto poznać też zachwycające wrocławskie wirydarze i tajemnicze ogrody.

■ Zaplanuj odwiedzinę w miejscach z klimatyzacją. Chłodne powietrze znajdziesz w miejskich bibliotekach (np. w Mediatece przy pl. Teatralnym 5).

■ Dużo pij – co najmniej 3 l, najlepiej wody, także z ulicznych źródeł (patrz mapa).

■ Zjedz loda, wypij mrożoną kawę albo herbatę. Może być też chłodnik.

Nowa biblioteka na Brochowie

Znajdziecie tu blisko 11 tysięcy egzemplarzy – nie tylko książek dla dorosłych, ale też literatury dziecięcej. Księgozbiór jest na bieżąco uzupełniany. Mowa o nowej filii Miejskiej Biblioteki Publicznej, która mieści się w jednym dużym pomieszczeniu, na parterze TBS-u przy ul. Wietnamskiej 3/2. Lokal jest dostępny dla osób z niepełnosprawnościami. Filia nr 47 do maja tego roku znajdowała się w Szkole Podstawowej nr 80 przy ul. Polnej. Zrobiło się tam jednak za ciasno i dlatego biblioteka zmieniła adres. Czynna jest w dni robocze. Kontakt: 71 750 01 20.

Rozbiórka starych altan na Jagodnie

Zarząd Zieleni Miejskiej we Wrocławiu rozpoczął rozbiórkę starych altan na terenie byłych ogródków działkowych przy ul. Kajdasza na Jagodnie. W ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego ma tu powstać plac zabaw dla dzieci wraz z infrastrukturą wypoczynkową dla mieszkańców (ławki, alejki spacerowe, oświetlenie). W tym roku czas na prace przygotowawcze, poza działaniami w terenie równoległe powstaje dokumentacja projektowa zagospodarowania tego miejsca.

Znajdź perełki na Pchlim Targu

Rada Osiedla Powstańców Śląskich wraz ze Spółdzielnią Mieszkaniową Wrocław-Południe zapraszają na Pchli Targ, który zaplanowano na 27 lipca (sobota). Jeśli w waszych szafach zalegają już niepotrzebne rzeczy, to mogą się one okazać spełnieniem marzeń dla kogoś innego. Wydarzenie organizowane jest na boisku w podwórzu Studzienna, Komandorska, Skwerowa, Ślężna w godz. 11-14. Udział jest bezpłatny. Zapisy i rezerwacje stolików poprzez formularz wro.news/zapisy-dla-wystawcow lub wysyłając SMS pod numer telefonu 663 314 834.

OPORÓW

Tłumy na wystawie w ogrodzie pani Urszuli

Urszula Sędzik z wrocławskiego Oporowa ma dwie pasje – malowanie obrazów i ogród. W czwartek 18 lipca postanowiła zorganizować wernisaż swoich prac w przydomowym ogrodzie przy ul. Ostroroga. Przyszło kilkadziesiąt osób, w tym wielu sąsiadów z kwiatami.

Mariola Szczyrba

„Moja mama (od lat na emeryturze) maluje, a jutro postanowiła zrobić wernisaż swoich prac we własnym ogrodzie. Nie ma Instagrama, w marketingu też nie umie... Byłoby jej na pewno miło, gdyby odwiedziło ją parę osób” – taką wiadomość od córki pani Urszuli, emerytki z Oporowa, udostępnił w sieci twórca popularnego profilu Make Life Harder (na Instagramie obserwuje ich 1,5 mln osób, na Facebooku ponad 486 tys.).

Efekt? Dzień później na wernisaż w przydomowym ogrodzie pani

Urszula Sędzik (z lewej) zorganizowała wernisaż w swoim ogrodzie, na który przyszło kilkadziesiąt osób

Urszuli przyszło kilkadziesiąt osób. „Taką siłę mają internety!” – komentowali goście.

Pani Urszula ma już na swoim koncie kilka wystaw w różnych domach kultury, ale tak duża frekwencja na wernisażu jest po raz

pierwszy. – To był spontaniczny pomysł, żeby napisać do Make Life Harder. Nie wydrukowałam plakatów o wernisażu mamy, więc pomyślałam, że napiszę do nich. Mają duże zasięgi. No i pofarciło się! Przyszła masa osób. To bardzo dużo dla nas znaczy. No i sąsiedzi

udostępniali sobie w internecie tę informację, proprowali. Wyszło super! – mówi Magda, córka pani Urszuli, która siedem lat temu zapisała ją na zajęcia z malarstwa.

➤ **Cały artykuł na wro.news/wystawa-w-ogrodzie**

OŁBIN

Półmetek remontu podwórka przy Jaracza

Remont podwórka na Ołbinie u zbiegu ulic Jaracza, Orzeszkowej, Wyszyńskiego i Nowowiejskiej idzie pełną parą. – Jesteśmy już na półmetku – informuje Katarzyna Galewska, rzeczniczka spółki Wrocławskie Mieszkania, zarządcy podwórka.

Wykonawca zakończenie remontu przewiduje na początek 2025 roku

Redakcja

Pierwsze dwa odcinki rozpoczętych w ubiegłym roku prac dobiegają końca. Wykonawca systematycznie przesuwa się z robotami od ul. Jaracza w stronę Wyszyńskiego. Od strony Jaracza pojawiły się nowe nasadzenia zieleni. Zobaczyć już można pierwsze miejsca do wypoczynku na świeżym powietrzu, uporządkowane miejsca parkingowe oraz przygotowane do montażu miejsca zbiórki odpadów w postaci śmietników podziemnych.

– Z tego, co niewidoczne, w tej części podwórka wykonano nową sieć kanalizacji deszczowej, zapewniającą odprowadzenie nadmiaru wód opadowych. Na podwórzu znajduje się już również

separator substancji ropopochodnych, dbający o to, aby substancje szkodliwe nie zostały odprowadzone do kanalizacji – mówi Katarzyna Galewska z Wrocławskich Mieszkań. – Natomiast od strony Wyszyńskiego powstał nowy murek oporowy, umożliwiający bezpieczniejsze i szersze skomunikowanie podwórza z ulicą Orzeszkowej – dodaje.

Kolejne etapy rewitalizacji w głównej mierze będą skupiać się na stworzeniu terenów rekreacyjnych: nowego boiska do koszykówki, placu zabaw dla najmłodszych oraz siłowni dla osób starszych.

Inwestycja kosztuje ponad 8,5 mln zł, z czego 2 mln zł pochodzi z dotacji unijnej.

Studenci politechniki skonstruowali protezę ręki

– Najważniejszą nagrodą był dla nas moment, gdy Adam założył chwytak, przetestował go i zobaczyliśmy wzruszenie w jego oczach, bo wreszcie mógł samodzielnie przygotować proste posiłki – opowiada Maja Stachowicz, liderka zespołu studentów z Politechniki Wrocławskiej, którzy stworzyli chwytak zastępujący funkcję chwytu dłoni.

Redakcja

Wyjątkowa proteza ręki – chwytak zastępujący funkcję chwytu dłoni – pozwala Adamowi na samodzielność w kuchni. Nareszcie może bez niczyjej pomocy usmażyć jajecznicę, pokroić warzywa czy ugotować makaron. Prototyp samodzielnie zaprojektowali i skonstruowali Maja Stachowicz, Małgorzata Stępień, Piotr Stojek, Robert Jesionowski i Krzesimir Pieczarka, studenci trzeciego roku biomechaniki inżynierskiej na PWr. Działają także w kole naukowym Rapid Troopers, specjalizującym się w tzw. technologiach przyrostowych, czyli popularnym druku 3D.

Prototyp z druku 3D

Chwytak zdobył właśnie dwie nagrody w międzynarodowym konkursie Make: Able Challenge, w którym rywalizował z wynalazkami innych zespołów z całego świata – z USA, Wielkiej Brytanii, Chin, Kanady, Hiszpanii, Libanu, Tajlandii.

Konstrukcja studentów i studentek z Politechniki Wrocławskiej została uznana za najlepszą w kategoriach Best Use of 3D Printing i Best Use of Autodesk Software.

– Jesteśmy oczywiście bardzo zadowoleni i szczęśliwi, że nas doceniono. Ale tak szczerze? Najważniejszą nagrodą był dla nas moment, gdy Adam założył chwytak, przetestował go i zobaczyliśmy wzruszenie w jego oczach, bo wreszcie mógł samodzielnie przygotować proste posiłki – opowiada Maja Stachowicz, liderka zespołu. – My też się wzruszyliśmy. Jesteśmy ogromnie dumni, że udało nam się stworzyć rozwiązanie, które realnie ułatwia mu codzienne funkcjonowanie. To znaczy dla nas dużo więcej niż nagrody.

– Nasze koło niedawno się reaktywowało. Działamy na razie w zaledwie kilka osób. Trafiliśmy na nabór zgłoszeń do konkursu Make:

Zespół z Politechniki Wrocławskiej z Adamem Bartkowem, któremu zaprojektowali i skonstruowali protezę ręki – chwytak zastępujący funkcję chwytu dłoni

Able Challenge i pomyśleliśmy, że chcemy się sprawdzić i popracować nad czymś razem – opowiada Małgorzata Stępień.

Konkurs zachęca do tworzenia produktów i prototypów z druku 3D, które ułatwiają codzienne życie osób z niepełnosprawnościami lub osób starszych. W poszukiwaniu konkretnego tematu wynalazku zespół skontaktował się z warszawską Fundacją Aktywnej Rehabilitacji (organizacją założoną „przez wózkowiczów dla wózkowiczów”), a ta połączyła ich z mieszkającym w Bolesławcu Adamem Bartkowem.

Samodzielność w kuchni

Adam cierpi na tetraplegię, czyli nieodwracalny paraliż czterech kończyn. Porusza się na wózku, a jedyny ruch dłoni, jaki kontroluje, to jej podnoszenie w nadgarstku (ruch prostownika nadgarstka).

Do tej pory, by coś przenieść czy podnieść, korzystał z dostępnego na rynku chwytaka działającego w oparciu o chwyt pęsetowy. Takie urządzenie zaciska się na przed-

miocie, ale nie gwarantuje dużej stabilności i nie jest uniwersalne. Oznacza to, że Adam nie mógł np. przy jego pomocy podnieść żeliwnej patelni z przyrządzaną kolacją (ryzyko, że naczynie się przekręci i gorąca zawartość wypadnie na niego lub na podłogę było zbyt duże). Niemożliwe było także dla niego korzystanie z noża czy wielu innych kuchennych przyrządów i narzędzi. Także z tego powodu, że chwytak nie pozwalał na wygodne trzymanie przedmiotów o różnych wielkościach (zbyt małe wypadały, zbyt ciężkie przechylały się) – a to

z dużym wydatkiem i koniecznością częstego zmieniania chwytaka na taki, który akurat byłby potrzebny.

Proteza zaprojektowana i skonstruowana przez studentów powstała „na wymiar”. Jest więc idealnie dopasowana do ręki Adama i komfortowa w użyciu. Co najważniejsze – pozwala na chwytanie dowolnych przedmiotów podłużnych lub z rączką, której średnica może mieć do 40 mm (lub dużo mniej). Umożliwia więc

nie tylko korzystanie z noża czy patelni, ale także rondli z rączką, łopatek do smażenia czy przyrządów do odcieczania.

– Działa w ten sposób, że kiedy Adam wsunie w chwytak np. rączkę patelni i uniesie dłoń w nadgarstku, to automatycznie trzy tuleje będące częścią chwytaka zacisną się na przedmiocie w środku – opowiada Maja. – Kiedy chce zwolnić ten chwyt, wystarczy, że

opuści dłoń. To wygodne dla niego i nie wiąże się z dużym wysiłkiem ani bólem. Jest też bezpieczne, bo chwyt jest stabilny, rączka w środku nie może się wyslizgnąć.

Projekt zajął studentom kilkanaście dni. W tym czasie swój prototyp ulepszali i poprawiali, konsultując wszystko z Adamem. Samo tworzenie urządzenia – czyli drukowanie go na drukarce 3D – to zaledwie 12 godzin.

Na wymiar, ale uniwersalny

Choć projekt chwytaka powstał, by odpowiadać na konkretne potrzeby Adama, to zarazem może pomóc także innym osobom. Studenci zapewniają, że zmiana parametrów – na przykład dla osoby o krótszym przedramieniu czy mniejszej ręce – zajmie tylko kilka minut. Do tego udostępnili go na wolnej licencji – co oznacza, że każdy może z niego skorzystać.

– Jeśli tylko ktoś ma dostęp do drukarki 3D i kupi odpowiednie materiały do druku, może dostosować nasz projekt do potrzeb innej osoby z podobnymi trudnościami i w 12 godzin będzie miał protezę – dodaje Maja.

Zespół zapewnia też, że są otwarci na pomoc innym osobom z tetraplegią, które mogą mieć inną charakterystykę ruchu ręki niż Adam.

(a to wymagałoby większych zmian w projekcie chwytaka).

Konkurs Make: Able Challenge organizuje platforma PrintLab. Zgłaszane rozwiązania oceniają doświadczeni przedsiębiorcy z branży druku 3D i przedstawiciele jednostek badawczych. Nagradzając chwytak zespołu z PWr, podkreślali, że to produkt gotowy do wejścia na rynek, imponujący, zaawansowany, bardzo dobrze zaprojektowany i kreatywnie wykorzystujący różne materiały.

Osiedle w skrócie

Wojna bogów na Szczepinie, czyli Europejska Noc Literatury 2024. W sobotę 24.08 odbędzie się na Szczepinie Europejska Noc Literatury 2024. Hasło tegorocznej edycji: „Wojny bogów”. Podczas ENL publiczność, jak co roku, posłucha fragmentów 10 książek czytanych przez znakomitych polskich aktorów. Pierwsze ujawnione przez organizatorów, czyli Wrocławski Instytut Kultury miejsca, to właśnie skwer św. Damiana de Veuster i budynek Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie Filii we Wrocławiu przy ul. Braniborskiej 59. Szczegół: www.nocliteratury.pl.

Pomagają niesłyszącym od 76 lat. Na osiedlu Szczepin przy ul. Braniborskiej 2/10 ma swoją siedzibę oddział dolnośląskiego Polskiego Związku Głuchych, który w ubiegłym roku obchodził swoje 75. urodziny.

PZG pomaga osobom niesłyszącym w różnych życiowych sprawach (bywa, że asysta tłumacza migowego potrzebna jest nawet przy porodzie!), organizuje najróżniejsze warsztaty (kulinarne, florystyczne), imprezy sportowe, spotkania świąteczne i wspiera osoby głuche poprzez udzielanie im porad prawnych czy pomoc w rozwijaniu umiejętności komunikacji w języku polskim, który jest dla nich językiem obcym.

Zniżki w programie Nasz Wrocław. Na zniżki w ramach miejskiego programu Nasz Wrocław można liczyć na Szczepinie w trzech miejscach. Są to:

- Park Trampolin Jump4, ul. Słubicka 18,
- MWW Muzeum Współczesne Wrocław, pl. Strzegomski 2,
- siłownia WTC Spartan, ul. Lubińska 53.

Dzięki Sercu Szczepina tu tętni życie

Naprawy torowisk, piękniejące skwery, nowe miejsca, w których można uprawiać sport i mnóstwo ciekawych wydarzeń. Zajrzyjcie z nami na niezwykle aktywne osiedle Szczepin.

Redakcja

Od września mali sportowcy ze Sportowej Szkoły Podstawowej nr 46 przy ul. Ścinawskiej będą mieli nowe boisko do siatkówki i badmintona, czterotorową bieżnię do biegu na 60 m ze strefą startu i hamowania, skocznię z 40-metrowym rozbiegiem i tzw. gniazdo, w którym można trenować pchnięcie kulą. Koszt tej metamorfozy to ponad 1 mln zł.

Dla pasażerów i pieszych

W ubiegłym roku zakończyła się wielka budowa TAT, czyli wydzielonej trasy autobusowo-tramwajowej łączącej Nowy Dwór z centrum Wrocławia i biegnącej przez 5 osiedli, w tym Szczepin. Rok wcześniej zakończyła się podzielona na 5 etapów inwestycja na ważnym węźle przesiadkowym – pl. Jana Pawła II. Obejmowała wymianę torów, rozjazdów we wszystkich kie-

runkach i skrzyżowania. Koszt: prawie 6 mln zł.

Z kolei w 2021 wymieniony został rozjazd na skrzyżowaniu ul. Legnickiej z ul. Złotoryjską i wyremontowano tor na ul. Śrubowej. Pomyślano też o pieszych. W 2021 roku powstało nowe przejście naziemne z sygnalizacją świetlną przez ul. Legnicką na wysokości Młodych Techników. – To część realizacji programu likwidacji barier architektonicznych. Przejście umożliwi osobom niepełnosprawnym, rodzicom z dziećmi w wózkach, seniorom i osobom mniej sprawnym fizycznie komfortowy i samodzielny dostęp do peronów tramwajowych. Wcześniej wejście na perony było możliwe wyłącznie z przejścia podziemnego – informuje ZDiUM.

Dla rowerzystów

W 2022 roku na ul. Legnickiej (od ul. Rybackiej do pl. Jana Pawła II) wydzielona została droga rowe-

rowa, a dwa lata wcześniej zakończył się III i IV etap zielonej rowerowo-piesznej obwodnicy Wrocławia (od ul. Zgorzeleckiej do Ścinawskiej).

Dla uczniów

Zespół Szkół nr 1 przy ul. Słubickiej stał się bezpieczniejszy: w 2022 roku został dostosowany do wymogów przepisów przeciwpożarowych,

co oznaczało zrobienie specjalnych przegród, wykonanie kurtyn przeciwpożarowych, montaż instalacji oddymia-

jących itd. Szkoła ma też odmienioną aulę z wyposażeniem i od nowa zagospodarowany, bardziej zielony teren. To tyl-

ko przykład, bo różne prace – od wymiany części płotu po remont basenu – przeprowadzono w wielu placówkach, np. w przedszkolach przy ul. Dobrej, Inowrocławskiej, ze- spole szkolno-przedszkolnym przy ul. Poznańskiej, SP przy ul. Zachodniej. Na Szczepinie można grać w „nogę” przez cały rok. Od 2022 roku jest tu hala pneumatyczna: boisko ze sztuczną nawierzchnią otrzymało zadaszenie, jest tu także zaplecze.

Odczarować blokowisko

Pchle targi, pokazy filmowe pod gołym niebem, nocne spacer i mnóstwo innych wydarzeń dla osób w każdym wieku i o najróżniejszych zainteresowaniach – na osiedlu dzieje się dużo za sprawą Stowarzyszenia Serce Szczepina, które – jak o sobie mówi – chce odczarować blokowiska. – Wszystko zaczęło się od placu zabaw, który w 2016 roku chcieliśmy zrobić w ramach WBO – mówiła w 2021 roku Joanna Klima ze Stowarzyszenia Serce Szczepina. – Projekt się wtedy nie udał, ale zjednoczył wiele osób, które postanowiły w dal-

szym ciągu współpracować dla dobra mieszkańców. Chcieliśmy, aby coś ciekawego się działo, a osiedle tętniło życiem. No i tętni. Propozycji jest wiele, dlatego, żeby być na bieżąco, najlepiej zaglądać na profil stowarzyszenia: www.FB.com/serceszczepina.

KOMUNIKACJA MIEJSKA

TRAMWAJE**3, 10, 12, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23****AUTOBUSY DZienne****102, 103, 106, 122, 127, 128, 132, 142, 148, 149****AUTOBUSY NOCNE****206, 243, 245, 249, 253**

Rada osiedla

Przewodnicząca Zarządu Osiedla Szczepin **Joanna Klima** zaprasza mieszkańców na dyżury osiedlowych radnych, które odbywają się w siedzibie RO przy ul. Zachodniej 1 w każdy pierwszy i trzeci wtorek miesiąca w godz. 18–19. Do RO można także zadzwonić (dyżur telefoniczny w każdy wtorek i czwartek w godz. 14–18, tel. **782 221 888**) albo napisać, e-mail: szczepin@osiedla.wroclaw.pl.

Strażnik osiedlowy

Strażnikiem osiedlowym Szczepina jest **Adam Święcicki**, z którym można się skontaktować, dzwoniąc pod nr **696 805 878**. Może zainterweniować np. w sprawie źle zaparkowanego pojazdu albo gdy potrzebna jest pomoc osobie w kryzysie bezdomności.

6 dzielnicowych

Osiedle Szczepin to rejon działania komisariatu Wrocław – Stare Miasto. Dzielnicowi tego osiedla to: ■ sierż. szt. **Jakub Skrobala**, tel. **601 701 516**, e-mail: dzielnicowy.stare-miasto1@wroclaw.wr.policja.gov.pl, ■ sierż. szt. **Dominik Wiązanka**, tel. **601 701 216**, e-mail: dzielnicowy.stare-miasto2@wroclaw.wr.policja.gov.pl, ■ sierż. szt. **Kamil Sobczyk**, tel. **601 701 933**, e-mail: dzielnicowy.stare-miasto3@wroclaw.wr.policja.gov.pl, ■ sierż. **Klaudia Rajca**, tel. **601 701 469**, e-mail: dzielnicowy.stare-miasto4@wroclaw.wr.policja.gov.pl, ■ sierż. szt. **Mariusz Gień-Lewandowski**, tel. **601 701 446**, e-mail: dzielnicowy.stare-miasto7@wroclaw.wr.policja.gov.pl, ■ sierż. **Dariusz Naskręt**, tel. **47 87 150 95**, e-mail: dzielnicowy.stare-miasto8@wroclaw.wr.policja.gov.pl.

Bloki w zieleni i jeden szczególny skwer

Półtora hektara terenu między ul. Zachodnią, Młodych Techników i Inowrocławską zajmuje skwer św. Damiana de Veuster. To szczególne miejsce osiedla.

Mieszkańcy uwierzyli w swoją moc i wygrali aż trzy projekty z WBO. Chętnie spędzają tu czas. Mają dwa place zabaw, górkę saneczkową, siłownię, a także plac, na którym Stowarzyszenie Serce Szczepina organizuje wydarzenia plenerowe, jak np. **potanówki (na zdj.)**. Wszystko tonie w zieleni. – Kiedy mówisz „Szczepin”, myślisz „bloki i zieleni” – mówi Joanna Klima z rady osiedla. – Między budynkami rosną drzewa, które przed półwieczem sadzili jego pierwsi mieszkańcy.

W kolejnym odcinku osiedle Powstańców Śl.

Pamiętki po Breslauerach wróciły do Wrocławia

Obrazy, precjoza, meble, zdjęcia z pracy i rodzinnych wakacji, dramatyczne listy, ale też dokumenty – świadectwa upokorzeń ze strony nazistowskiego reżimu. Z tymi przedmiotami ukochane miasto Breslau opuszczali pod koniec lat 30. XX wieku żydowscy mieszkańcy. Teraz można je zobaczyć na wystawie we Wrocławiu.

Magdalena Talik

Srebrna tiara na rocznicę ślubu

Na wystawie „Odkładając rzeczy na miejsce. Żydowscy Breslauerzy i ich przedmioty” w Domu dla Kultury OP ENHEIM przekonamy się, jak za sprawą przedmiotów można opowiedzieć historię ich właścicieli i dramatyczny rozdział w dziejach miasta.

Wróciły na miejsce

Poczujemy też, jak zabrane niegdyś w walizkach rzeczy – które po latach wróciły na swoje miejsce we Wrocławiu (nawet jeśli wyłącznie na czas wystawy) – na nowo łączą dawny Breslau z dzisiejszym Wrocławiem.

– Nasza wystawa jest próbą nawiązania więzi, które zostały zerwane sztucznie i wbrew woli właścicieli tych obiektów zmuszonych do opuszczenia Wrocławia. W wyniku wojny miasto uległo zniszczeniu, potem nastąpiła całkowita wymiana ludności, a niemieckie Breslau stało się polskim Wrocławiem. I mimo że wystawa skupia się na żydowskich mieszkańcach, pozwala widzieć to zjawisko dużo szerzej – tłumaczy Karolina Jara z OP ENHEIM.

Wystawę przygotowano wspólnie z Urban Memory Foundation, która zajmuje się pielęgnowaniem pamięci o przedwojennej żydowskiej ludności Wrocławia. Od lat członkowie UMF nawiązują kontakty z potomkami żydowskich Breslauerów, a na potrzeby wystawy 12 rodzin dawnych mieszkańców Breslau użyczyło także konkretnych obiektów.

Część przedmiotów została poddana konserwacji, jak choćby XIX-wieczny portret Babette Silberstein, należący do Stephena i Donalda Falka, czy srebrna tiara i broszka rodziny Freundów i Falków. – Po zakończeniu wystawy rzeczy powrócą do swoich właścicieli – potomków rodzin, które je wywiozły z Breslau. I będą dalej spełniać dla nich określone funkcje – wyjaśnia Karolina Jara. A ocalone z Breslau przedmioty są wyjątkowe dla spadkobierców. Wspomniana srebrna tiara i broszka rodziny Freundów i Falków krąży w rodzinie i noszą ją pary, które celebrują akurat rocznicę swojego ślubu. – To tradycja, którą stworzyła i pielęgnuje ta konkretna rodzina – opowiada Karolina Jara.

Breslauerzy wyjeżdżają

Jak podaje w swojej książce „Między prywatnym a publicznym. Życie codzienne we Wrocławiu w latach 1938–1944” wrocławska historyczka dr Joanna Hytrek-Hryciuk, pod koniec 1939 roku w Breslau mieszkało 13 tys. Żydów, rok później wyemigrowało ponad 550 osób, w 1941 roku wyjazd był już praktycznie niemożliwy.

Najczęściej zabierano zdjęcia – te prywatne (z wakacji, z rodziną, z dziećmi), ale też „służbowe” – ze studiów (Berta Simlinger, późniejsza żona Alberta Haddy, zachowała fotografię z kolegami z czasów nauki w Państwowej Akademii Sztuki i Rzemiosła Artystycznego) albo miejsca pracy (Willy Cohn zachował zdjęcie z uczniami i dyrek-

TOMASZ HOŁOD (2)

Wystawę można zobaczyć do 22 września 2024 roku w galerii sztuki OP ENHEIM przy pl. Solnym 4

torem Gimnazjum św. Jana, przy dzisiejszej ul. Worcella). – Fotografie, listy łatwo było ze sobą zabrać i były oczywistym wyborem, zwłaszcza w tamtych czasach. Wizerunki najbliższych osób pomagały zachować ich twarze w pamięci – mówi Karolina Jara.

Ale wśród przedmiotów zabranych z Breslau były też portrety, farby i pędzle, które zabrała ze sobą żona zmarłego malarza i architekta Heinricha Tischlera. Zdjęła także plakietkę z drzwi jego pracowni z faksymile oryginalnego podpisu męża i zachowała kartkę artysty wysłaną z obozu Buchenwald, gdzie wywieziono Tischlera. Po pobycie w obozie już nie wydobrzeał. Zmarł jesienią 1938 roku.

Dokumenty wykluczenia

Na wystawie „Odkładając rzeczy na miejsce” kuratorzy dr Małgorzata Stolarska-Fronia i dr Maciej Gugąła zwrócili uwagę na to, jak zmieniała się rzeczywistość dla żydowskiej ludności. Od edyktu emancypacyjnego z 1812 r., kiedy Żydzi stali się pełnoprawnymi obywatelami, mogli studiować na uniwersytetach, zasiadać w radach miast, spełniać funkcje publiczne aż do lat 30. XX wieku, gdy rozpoczęły się prześladowania i represje ze strony nazistów. Fakt, iż

Breslauerzy zabrali ze sobą wiele dokumentów, które są dowodem hańbiącej polityki III Rzeszy, świadczy o tym, jak bardzo czuli się niesprawiedliwie traktowani.

Historyka i nauczyciela Willy’ego Cohna zmuszono do dodania imienia „Israel” (dr Willy Israel Cohn). – Żydzi byli w ten sposób stygmatyzowani. Pieczęć Cohna ze zmieniającym się nazwiskiem to drobne, ale bardzo znaczące przedmioty, pokazujące zmieniające się warunki życia i samopoczucie osób, które wcześniej traktowano jako znaczące osobistości życia społecznego. W latach 30. XX wieku wydano przepisy, które nagle to zmieniły – tłumaczy Karolina Jara.

Przejmującym świadectwem jest list Olgi Herz, członkini rodziny Herz (familia prowadziła sklep z butami w kamienicy Oppenheimów) do jej wnuczki Steffi, która wspólnie z rodzicami zdążyła wyemigrować do Chile. 80-letnia babcia została w Breslau. W osobistym liście, składając życzenia urodzinowe Steffi, żegna się razem z wnuczką, pisząc, że więcej się nie zobaczą. Olga Herz została ostatecznie deportowana do obozu przejściowego w Grüssau (Krzeszowie), a następnie do obozu Theresienstadt w czeskim Terezynie, gdzie zmarła.

Potomkowie na wystawie

Z okazji otwarcia wystawy do Wrocławia przyjechali potomkowie żydowskich Breslauerów, którzy mieszkają na całym świecie: w Anglii, Stanach Zjednoczonych, Izraelu, Szwecji, Belgii, Niemczech. – To była dla nich okazja do spotkania się, zwłaszcza że wielu z nich wcześniej się nie знаło, ale w trakcie przygotowywania wystawy zawiązała się między nimi przyjaźń, która będzie trwać. Także dla nas, jako organizatorów, to niezwykle doświadczenie – zaznacza Karolina Jara.

Do Wrocławia przyjechało aż 26 potomków żydowskich Breslauerów, z którymi można było porozmawiać podczas spotkania i wernisażu. – Część obiektów została zeskanowana i będzie pokazywana także online. Pojawi się też publikacja poświęcona wystawie, która będzie poruszać różne konteksty związane z prezentowanymi przedmiotami – zapowiada Karolina Jara.

Wystawa „Odkładając rzeczy na miejsce. Żydowscy Breslauerzy i ich przedmioty” potrwa do 22 września. Wstęp wolny.

➤ Cały artykuł na wro.news/op-enheim-wystawa

Autoportret Heinricha Tischlera (1937), ekspresjonisty żydowskiego

Widowisko w hołdzie dla Warszawy

Tegoroczne uroczystości upamiętniające 80. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego to oprócz obchodów przy pomniku rotmistrza Witolda Pileckiego, także widowisko artystyczno-muzyczne inscenizujące wydarzenia z 1 sierpnia 1944 roku w samym sercu Wrocławia.

Redakcja

1 sierpnia 1944 roku o godzinie 17 (tzw. godzinie W) wybuchło w Warszawie powstanie, którego celem było wyzwolenie stolicy z rąk niemieckich, jeszcze przed wejściem do miasta Armii Czerwonej. Walki po 63 dniach zakończyły się przegraną, ale pamięć o zmaganiach z okupantem i walce żołnierzy Armii Krajowej oraz cywilnych mieszkańców Warszawy jest obecna do dziś.

Szacuje się, że kilka tysięcy mieszkańców stolicy zostało po upadku Powstania Warszawskiego wywiezionych przez Niemców do zlokalizowanych w ówczesnym Breslau i okolicach filii obozu koncentracyjnego Gross-Rosen. Około 300 osiedliło się po II wojnie światowej w stolicy Dolnego Śląska, włączając się w odbudowę oraz życie miasta. Związki te można prześledzić

Grupa Everest, którą 1 sierpnia zobaczymy na wrocławskim Rynku w widowisku „Godzina W Obrazach”

na wystawie, która znajduje się w Centrum Historii Zajezdnia.

W 80. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego, o godz. 17, na wrocławskiej Promenadzie Staromiejskiej przy pomniku rotmistrza Witolda Pileckiego, rozpoczną się we Wrocławiu oficjalne uroczystości upamiętniające zryw. Stamtąd nastąpi przejście na Rynek, gdzie Centrum Historii Zajezdnia i Urząd Miejski Wrocławia organizują widowisko artystyczne inscenizujące wydarzenia 1 sierpnia 1944 roku z Warszawy.

Widowisko zatytułowane „Godzina W Obrazach” ma formę dramatu muzycznego, w którym usłyszymy powojenne utwory muzyczne oraz fragmenty literatury związanej z Powstaniem Warszawskim. Na scenie wystąpią aktorzy, wokaliści, tancerze oraz akrobaci, którzy wraz z orkiestrą Silesian Art Collective przywołają historię warszawskiego zrywu. W programie znajdą się takie utwory, jak: „Dziś idę walczyć mamol”, „Rozszumiały się wierzby płaczące”, „Mała dziewczynka

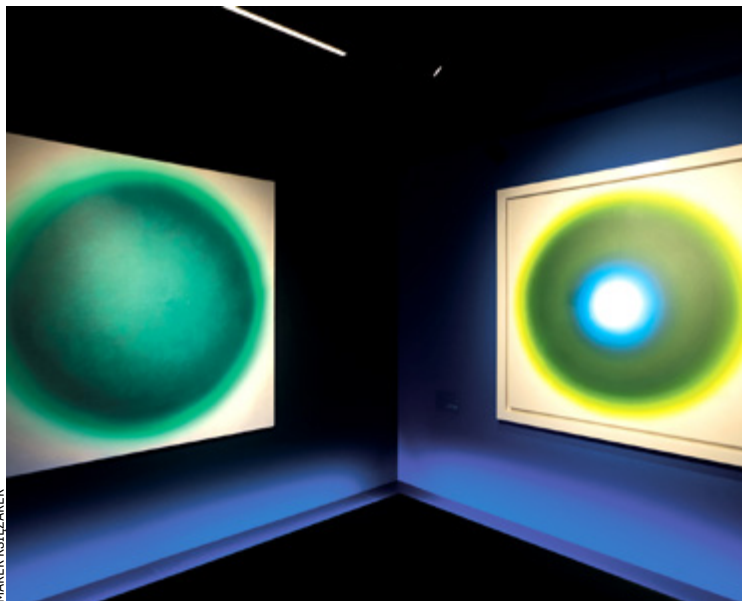
z AK”, „Warszawo ma” i „Gdy w noc wrześniową”.

Widowisko przygotowali artyści z Młodzieżowej Akademii Muzycznej i Grupy Everest, a całość zrealizowali Magdalena Zawartko i Kamil Przyboś.

Centrum Historii Zajezdnia zaprasza 1 sierpnia 2024 r. o godz. 19 na wrocławski Rynek, by wspólnie uczcić pamięć o bohaterstwie powstańców i cywilnych mieszkańcach Warszawy. Wstęp wolny.

American Dream: szaleństwo dla oka

Jedyny polski artysta, który miał indywidualną wystawę w Guggenheim Museum w Nowym Jorku, jego dzieła osiągają milionowe ceny na aukcjach. W Krupa Art Foundation w Rynku 27/28 zobaczymy blisko 50 prac Wojciecha Fangora na wystawie „American Dream”.

Hipnotyzujące figury geometryczne zobaczymy w Rynku 27/28

Magdalena Talik

Podtytuł wystawy to nieprzypadkowo, „American Dream”. Wojciech Fangor (1922–2015) to amerykańskie marzenie spełnił. W 1966 roku, jako 44-letni artysta, wyjechał na stałe do Stanów Zjednoczonych, odniósł sukces na tamtejszym rynku sztuki, co nie udało się wcześniej żadnemu polskiemu malarzowi.

W przestrzeniach Krupa Art Foundation obejrzymy do 20 października aż 49 obiektów autorstwa Fangora. Jego rozmyte kontury geometrycznych figur mają hipnotyzującą moc. Do dziś patrzenie w koła, kwadraty,

rozgwiazdy i fale Fangora oszalał.

Na poziomie -1 zarezerwowano przestrzeń dla obrazów z lat 1961–1966 – od wyjazdu Fangora z Polski do emigracji do Stanów Zjednoczonych. Mieszkał i pracował wtedy kolejno w Wiedniu, Paryżu, Berlinie Zachodnim, Londynie. Na poziomie 1 obejrzymy z kolei m.in. dzieła, jakie zachwycały zwiedzających jego wystawę w 1970 roku w słynnym Guggenheim Museum w Nowym Jorku. Godziny otwarcia galerii: pon., śr., czw. w godz. 12–18, wt. nieczynne, pt.–nd. w godz. 11–20. Bilety w cenie 35 zł (normalny), 25 zł (ulgowy).

Nowe Horyzonty: darmowe seanse

W ramach Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Nowe Horyzonty odbywają się darmowe projekcje na wrocławskim Rynku. Przed nami jeszcze pięć seansów: 24 lipca „Popiół i diament” Andrzeja Wajdy, 25 lipca „Rydwany ognia” Hugh Hudsona, 26 lipca „Zielona granica” Agnieszki Holland, 27 lipca „Skazani na Shawshank” Franka Darabonta, 28 lipca „Powoli” Mariji Kavatradze. Start wszystkich seansów po zmroku, o godz. 22. Wstęp jest darmowy, ale warto przyjść trochę wcześniej (aby zająć jedno z plastikowych krzesełek) bądź dokładnie na film, zaopatrując się we własne siedzisko.

Koncert organowy w bazylice 26.07

Już w piątek 26 lipca o godz. 19 w bazylice św. Elżbiety na organach Englera zagra Maciej Lewandowicz. Lewandowicz urodził się we Wrocławiu. Jest absolwentem Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia im. Bukowskiego w klasie organów dr. hab. Piotra Rojka i studentem klasy organów dr. hab. Piotra Rojka w Akademii Muzycznej im. Lipińskiego we Wrocławiu. Na koncercie zagra utwory Johanna Kuhna, Dietricha Buxtehude, Johannesa Brahmsa i Johanna Sebastiana Bacha. Wstęp na koncert jest bezpłatny.

Fotografie Zdzisława Beksińskiego

Galeria sztuki Vivid Gallery zaprasza na wystawę Zdzisława Beksińskiego „Fotografie artystyczne i Grafiki z Kolekcji Vivid Gallery” na pl. Kościuszki 4, w samym centrum Wrocławia. Wystawa prezentuje rysunki modyfikowane komputerowo, które często stanowiły szkice do obrazów artysty, fotografie artystyczne z lat 50. w edycjach limitowanych i mniej znane fragmenty twórczości Zdzisława Beksińskiego – fotomontaże. Wystawa będzie czynna od 25 lipca do 24 sierpnia.

Od słowa do słowa będzie cała rozmowa. Po polsku

„W Szczepieszynie chrząszcz brzmi w trzcinie i Szczepieszyn z tego słynie” – zamiast wkuwania na pamięć polskiej gramatyki i słówek będą gry i zabawy w języku Jana Brzechwy. W Przejściu Dialogu zaczynają się bezpłatne zajęcia językowo-adaptacyjne „Od słowa do słowa” dla migrantów. Są jeszcze wolne miejsca.

Redakcja

Szukacie sposobu na poprawę znajomości języka polskiego? Chcecie, aby Wasze dzieci spędziły lato w ciekawy sposób, jednocześnie ćwicząc język polski przed rozpoczęciem roku szkolnego? A może znacie seniorów, którzy chcieliby zwiększyć swobodę mówienia po polsku? Jeśli tak, to letnia edycja bezpłatnych zajęć językowo-adaptacyjnych „Od słowa do słowa” to propozycja, z którą warto się zapoznać.

Dogadaj się w szkole i urzędzie

Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego zaprasza na zajęcia, podczas których prowadzący skupią się na praktycznym wykorzystaniu języka polskiego w różnych kontekstach życia codziennego – od tematów szkolnych, po urzędowe, a każdy z nich będzie dostosowany do wieku i poziomu grupy.

Zapomnijcie o wkuwaniu i odpytywaniu. Na zajęciach możecie liczyć na ciekawe zadania, gry i zabawy, dzięki którym łatwo przyswoicie nowe słówka i zwroty, a towarzystwo rówieśników szybko pozwoli nawiązać

Zajęcia z nauki języka polskiego startują w Przejściu Dialogu 24.07, ale można się jeszcze na nie zapisać

nowe relacje. Zajęcia prowadzą doświadczone nauczycielki języka polskiego, pomogą więc nie tylko w kwestiach językowych, ale również przybliżą i pozwolą lepiej zrozumieć polską kulturę i tradycję.

Znasz już kilka słów? Na początek wystarczy

„Od słowa do słowa” to cykl 7 zajęć po 1,5 godziny z języka polskiego na poziomie podstawowym. Mile widziana jest znajomość komunikatywnego posługiwania się językiem w najprostszych sytuacjach. Ale jak zwykle, najważniejsza jest motywacja i zapał.

Zajęcia odbywać się będą w czterech grupach: dzieci (7-10 lat i 11-13 lat), młodzież oraz seniorzy w Przejściu Dialogu (ul. Świdnicka 19, przejście podziemne).

Wypełnij formularz

Udział w zajęciach jest bezpłatny, ale liczba miejsc jest ograniczona. Dobrze zatem się pospieszyć, bo kto pierwszy, ten lepszy. Obowiązuje rejestracja przez formularz zgłoszeniowy na stronie przejsciedialogu.wcrs.wroclaw.pl.

Nie doczekał 80. rocznicy Powstania Warszawskiego

Ppłk Witold Sokołowski (4.11.1923-17.07.2024) w latach wojennych

Witold Sokołowski, ps. Sokół – powstaniec warszawski, wrocławianin, pionier powojennej odbudowy przemysłu lekkiego na Dolnym Śląsku, odznaczony medalem Zasłużony dla Wrocławia, zmarł 17.07 w wieku stu lat. Pogrzb 24.07 o godz. 12 na cmentarzu przy ul. Kiełczowskiej.

Redakcja

Przed wojną należał do 10. Warszawskiej Drużyny Harcerskiej przy Gimnazjum Mechanicznym im. Konarskiego, brał udział w ramach pogotowia harcerskiego w obronie Warszawy we wrześniu 1939 r. W latach 1941-44 uczestniczył w konspiracji ZWZ/AK, brał udział w walkach Powstania Warszawskiego w Zgrupowaniu „Żywiciela”, jako zwiadowca w stopniu plutonowego pchor.

Po wojnie zataił przynależność do AK. Od 20.03.1945 do 11.12.1947 r. pełnił zawodową służbę wojskową w 1. pułku pie-

choty 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, jako p.o. szef sztabu. Kiedy stał się obiektem „zainteresowania” Informacji Wojskowej i UB, zwolnił się do cywila i przeprowadził do Wrocławia.

W pracy zawodowej zajmował coraz wyższe stanowiska w zakładach i spółdzielniach przemysłu lekkiego, a zakończył na stanowisku prezesa Dziewiarskiej Spółdzielni Pracy „Robotnik” we Wrocławiu w 1981 r.

Był Kawalerem Krzyża Srebrnego Orderu Wojennego Virtuti Militari. Mimo wieku, chętnie angażował się w popularyzowanie

historii Wojska Polskiego i problematyki obronnej.

Wielokrotnie spotykał się z młodzieżą szkolną i harcerską w ramach „żywych” lekcji historii, m.in. w Szkole Podstawowej nr 25 im. Franciszka Juszczaka, Gimnazjum nr 25 im. Władysława Kopalińskiego, XII Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Chrobrego we Wrocławiu.

W ostatniej rozmowie z red. portalu wroclaw.pl Maciejem Wołodką wspominał swoje życie.

➤ **Możesz przeczytać ją w całości tutaj:** wro.news/witold-sokolowski

Sportowcy z Wrocławia lecą na igrzyska!

Gdy ogień olimpijski płonie, zapalają się marzenia. Za kilka dni w dostojnej i eleganckiej stolicy Francji rozpoczną się Igrzyska XXXIII Olimpiady Paryż 2024. Polska wysyła do boju 213 sportowców, w tym kilku z Wrocławia. Kto usłyszy Mazurka Dąbrowskiego?

Blazej Organisty

W Paryżu o lepszy dorobek medalowy powalczy 213 zawodników: 113 kobiet i 100 mężczyzn. Po raz pierwszy w historii pań jest więcej. Chorążymi będą Anita Włodarczyk (rzut młotem) i Przemysław Za-

mojski (koszykówka 3x3). W skład delegacji wejdzie również 251 osób współpracujących, głównie trenerzy, fizjoterapeuci, psychologowie i personel medyczny. Skład reprezentacji olimpijskiej poznaliśmy 15.07. Ośmiu sportowców ma aktualny lub były związek z Wro-

clawiem (ze smutkiem musimy pominąć szybką jak wiatr Natalię Kaczmarek, która przeniosła się do klubu na Podlasiu). Niestety wrocławski tenisista Hubert Hurkacz, który zajmuje 7. miejsce w rankingu światowym nie pojedzie na igrzyska do Paryża. Przypo-

mnijmy, że podczas Wimbledonu nabawił się kontuzji, tydzień temu przeszedł operację kolana i wciąż trwa jego rehabilitacja. Igrzyska XXXIII Olimpiady Paryż 2024 odbędą się od 26 lipca do 11 sierpnia.

Adrian Bogucki, koszykówka 3x3: 24-letni koszykarz podpisał kontrakt ze Śląskiem Wrocław w czerwcu tego roku. Dobra forma zaowocowała powołaniem do reprezentacji Polski. W olimpijskim turnieju 3x3 wystąpi ze składem Michał Sokołowski, Przemysław Zamojski (chorąży reprezentacji Polski), Filip Matczak.

Dominika Sztandera, pływanie: reprezentuje klub MKS Juvenia Wrocław i specjalizuje się w stylu klasycznym. W czerwcu 2024 na mistrzostwach Europy zdobyła złoty medal. Kolejny wywalczyła ze sztafetą. Jest pierwszą zawodniczką w historii polskiego pływania, która zdobyła dwa złota na jednej sesji finałowej ME.

Adrian Meronk, golf: urodził się w Niemczech w 1993 r. Dwa lata później z rodziną przeprowadził się do Polski. Najpierw pod Poznań, później do Wrocławia, gdzie chodził do liceum. Na studia pojechał do USA. Na liście sukcesów ma międzynarodowe mistrzostwo Włoch, Irlandii i Australii. Na igrzyskach debiutował w Tokio w 2021 r.

Katarzyna Węgrzyn, tenis stołowy: do Wrocławia przyjechała wraz z bliźniaczką Anią do SMS Junior. W tym roku po raz trzeci z rzędu wygrała indywidualne mistrzostwo Polski. Ma złote medale za debla z siostrą. Jest też drużynową mistrzynią Polski. Na igrzyska pojedzie po raz pierwszy, zagra w turnieju singlowym i drużynowym.

Robert Sobera, skok o tyczce: urodzony we Wrocławiu 19 stycznia 1991 roku. Reprezentuje KS AZS AWF Wrocław. Na igrzyskach debiutował w 2016 roku w Rio. Złoty, srebrny i brązowy medalista mistrzostw Polski na stadionie. Sześciokrotny medalista mistrzostw Polski na stadionie. Medale zdobywał także jako junior.

Ania Węgrzyn, tenis stołowy: z tegorocznych indywidualnych mistrzostw Polski przywozła brązowy medal. Duże sukcesy odnosi w grze podwójnej z siostrą: w tym roku srebro na mistrzostwach Polski, w poprzednich dwóch latach były najlepsze. Na igrzyska pojedzie po raz pierwszy, jako rezerwowa w drużynie.

Kornelia Fiedkiewicz, pływanie: ur. w 2001 r. w Legnicy, reprezentuje klub MKS Juvenia Wrocław. Specjalizuje się w stylu dowolnym na 50 m. Ustanowiła nowy rekord Polski na 100 m dowolnym. Zajęła 7. miejsce w finale mistrzostw świata. Z mistrzostw Europy przywozła złoty medal za sztafetę i srebrny za sztafetę mieszaną.

Julia Piotrowska, strzelectwo: 22-letnia zawodniczka Śląska Wrocław należy także do Kaman Sport Group. Specjalizuje się w konkurencjach karabinu dowolnego i karabinu pneumatycznego. Z mistrzostw Europy na Węgrzech przywozła trzy krążki, dwa z Pucharu Polski w Bydgoszczy.

Tydzień w skrócie

Piłkarski **Śląsk Wrocław** rozpoczął nowy sezon PKO BP Ekstraklasy od podziału punktów. Wicemistrzowie Polski zremisowali 1:1 z beniaminkiem – Lechią Gdańsk. Gola dla gości niemal z połowy boiska strzelił Tomasz Neugebauer w 12. minucie. W doliczonym czasie gry wyrównał Tommaso Guercio.

Żużlowcy **Betardu Sparty** wygrali z Apatorem Toruń 48:42 w 11. rundzie PGE Ekstraligi. 12 punktów dla WTS-u zdobył Artiom Łaguta. Po 12 oczek przywieźli dla Apatora Emil Sajfutdinow i Robert Lambert. Punkt bonusowy przypadł torunianom, którzy w pierwszym meczu tych ekip wygrali 52:38.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

PKO BP Ekstraklasa (2. kolejka), 28.07, godz. 17.30, Stadion Miejski w Gliwicach
Piast Gliwice – Śląsk Wrocław (Canal+ Sport3)

II runda el. Ligi Konferencji Europy, 24.07, godz. 18, Skonto Stadions
Riga FC – Śląsk Wrocław (Polsat Sport)

II runda el. Ligi Konferencji Europy (rewanż), 1.08, godz. 20.30, Tarczyński Arena
Śląsk Wrocław – Riga FC (Polsat Sport)

żużel

PGE Ekstraliga (11. Runda), 28.07, godz. 16.30, Stadion im. Alfreda Smoczyka,
FOGO Unia Leszno – Betard Sparta Wrocław (Canal+ Sport)

futbol amerykański

European League of Football, 27.07, godz. 17, Stadion Olimpijski
Panthers Wrocław – Fehérvár Enthroners (Polsat Sport3)

MATERIAŁ ORGANIZATORA

Wpadnij 26.07 na Skate Night - potańcówkę na rolkach nocą

Wieczór rozpocznie się od warsztatów z nauki i doskonalenia jazdy na rolkach, prowadzonych przez doświadczonych instruktorów. Po warsztatach na uczestników czekać będą konkursy z nagrodami. Warsztaty potrwać do godz. 20, a następnie rolkowisko zamieni się w taneczny parkiet. W programie: ■ **muzyka na żywo**; o odpowiednią atmosferę zadba DJ, który przygotuje energetyczną playlistę, ■ **przekąski i napoje** – będzie można ich skosztować na miejscu; z pewnością dodadzą energii do dalszej zabawy. Przygotujcie zatem swoje rolki i wrotki, zaprosicie znajomych i przyjdźcie na wieczór pełen zabawy i sportowych emocji. Trzecią edycję Skate Night Wrocław organizuje Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław: 26.07, godz. 18, rolkowisko przy ul. Lotniczej 72. Wstęp wolny.

ferę zadba DJ, który przygotuje energetyczną playlistę, ■ **przekąski i napoje** – będzie można ich skosztować na miejscu; z pewnością dodadzą energii do dalszej zabawy. Przygotujcie zatem swoje rolki i wrotki, zaprosicie znajomych i przyjdźcie na wieczór pełen zabawy i sportowych emocji. Trzecią edycję Skate Night Wrocław organizuje Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław: 26.07, godz. 18, rolkowisko przy ul. Lotniczej 72. Wstęp wolny.

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77**
(pn.-pt. 8.00-18.00)
Zgłoś awarię do ZDIUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7.00-21.00)
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionych: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**
Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **71 321 21 24, 801 033 242**
WROMIGRANT
Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **71 772 49 50, 538 579 555** (pn.-pt. 9.00-17.00)
Przejście Dialogu, ul. Świdnicka 19 (konsultacje osobiste pn.-sb. 12.00-16.00)

MATERIAŁ ORGANIZATORA

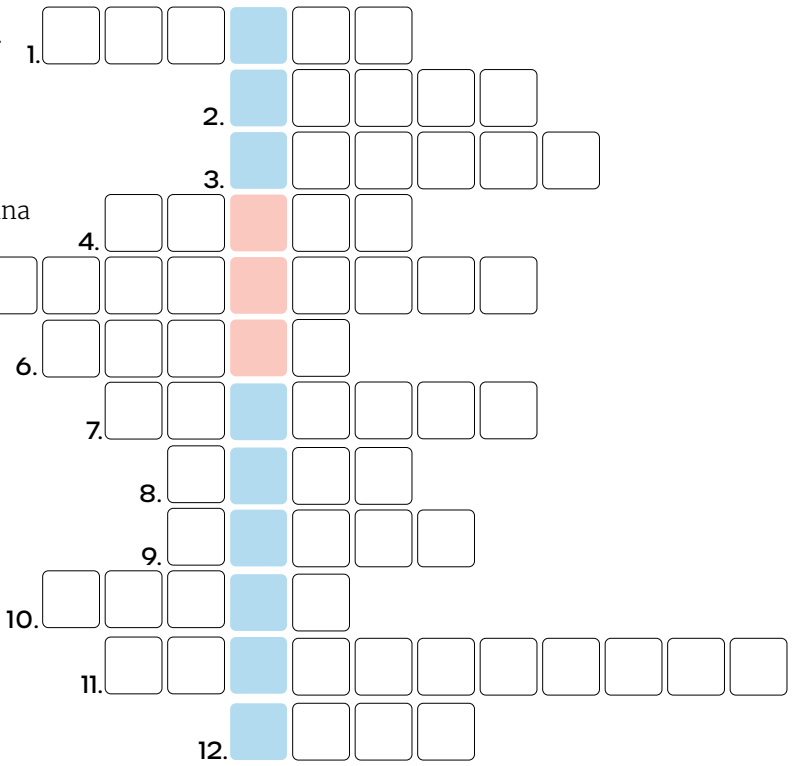
28.07 Lato na Pergoli. Natalia Szypuła & Vertigo Band

„Vertigo Band to specjalny projekt Vertigo, który powstał po to, by występować na scenach pod flagą naszego klubu. Jest to czołowy projekt składający się z najlepszych wrocławskich muzyków” – twierdzi organizator koncertu, czyli Vertigo Jazz Club & Restaurant dla Wrocławia. Skład grupy przedstawia się następująco: Natalia Szypuła – wokół, Mateusz Leszczyński – saksofon, Karol Wieczorek – saksofon, Jan Chojnacki – trąbka, Żenia Betliński – bas, Mateusz Maniak – perkusja, Mateusz Witkowski – instrumenty klawiszowe, Piotr Treliński – gitara. Czy faktycznie są zjawiskiem muzycznym? Macie okazję przekonać się na własne uszy już w niedzielę 28.07 od godz. 20 podczas Vertigo Summer Jazz Festival w ramach Lata na Pergoli koło Halą Stulecia. Wstęp wolny.

ła – wokół, Mateusz Leszczyński – saksofon, Karol Wieczorek – saksofon, Jan Chojnacki – trąbka, Żenia Betliński – bas, Mateusz Maniak – perkusja, Mateusz Witkowski – instrumenty klawiszowe, Piotr Treliński – gitara. Czy faktycznie są zjawiskiem muzycznym? Macie okazję przekonać się na własne uszy już w niedzielę 28.07 od godz. 20 podczas Vertigo Summer Jazz Festival w ramach Lata na Pergoli koło Halą Stulecia. Wstęp wolny.

KRZYŻÓWKA NUMERU 190

1. Jedną ma Hala Stulecia, a cztery – stojący obok pawilon.
2. Pojawia się dwukrotnie w rzeźbie plenerowej „Oczekiwanie” w parku Słowackiego.
3. Dom towarowy na Rynku.
4. Popularna, rekreacyjna łódź dwuosobowa wykorzystywana do pływania po Bystrzycy.
5. Wyspa z rzeźbą Sokratesa.
6. Znajdują się tam głębokie piwnice, które dawniej były wypełniane lodem, by można było przechowywać w nich mięso.
7. Polskie, Andersa lub Gajowe.
8. Tradycyjne lody na Nadodrze.
9. Duży, czerwony owoc w 93 proc. składający się z wody.
10. Ptak, którego bardzo często można spotkać na ulicach miasta.
11. Park z pergolą i fontanną multimedialną.
12. Rzeka, na której znajduje się dom na wodzie.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora.

W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **190.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiednie

dzi czekamy do **31 lipca 2024 r.** do **godz. 20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **7 sierpnia 2024 r.** Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z nru telefonu **71 776 71 00**. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wygrać raz na 12 miesięcy. W tym wydaniu do

zdobycia: bluza z herbem Wrocławia, workoplecak i bidon. Zwycięzcami w nr. 189 (hasło: Patent na Odrę) zostali: pani Oliwia (bluza), pan Waldemar (workoplecak) i pani Joanna (bidon). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA
pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz
Redaktor wydania
Anna Aleksandrowicz

DRUK
AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA
Gmina Wrocław